

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Neperiodinis leidinys Nr. 21 (28).
1951-1953 metais išleisti 7 numeriai. Laikraštis vėl pradėtas leisti 2001 metais.

2012 metų gruodis

Vaikystės kalėdos
Emilija Kundrotaitė

*Kokia žavi
Vaikystės pasaka
Ir džiaugsmas paprastas
Iš motinos delnų...
Ir duonos kepalas
Ant Kūčių stalo
Giliai įprasmintas,*

*Ir meilės,
Ir sunkių darbų...
Negavę nieko,
Gavom viską:
Ir paslaptį,
Ir šventę
Iš gimtų namų...*

*Šviesių ir viltingų Šv. Kalėdų
ir laimingų Naujųjų metų!*

TURINYS

ŠVENTĖS

Advento šventė Berne 2
Joninių šventė prie Lemano ežero 4

PROJEKTAI

Bendradarbiaujame su Lietuva 5

IŠ BENDRUOMENĖS GYVENIMO

RATO naujienos 8
Grįžus iš mokytojų seminaro 9
Europos lietuvių krepšinio
čempionatui pasibaigus 10

IŠ BENDRUOMENĖS GYVENIMO

Ciuricho knygų klubas 11
Trijuose klubuose apsilankius 12
Kalėdinė paramos akcija 13

ŠVEICARIJA IR LIETUVA: SĄSAJOS

Interviu su dr. Graziano Pedroja 14
Kaip šveicaras Lietuvos patriotu
tapo 15

BENDRUOMENĖS ISTORIJOS

PUSLAPIAI
Pokalbis su dr. A. Gegecku ir
A. Gegeckiene 16

PORTRETAI

Kalbiname pianistę Mūžą
Rubackytę 19

MANO ŠVEICARIJA

Šokoladas dar ne viskas 21

LIETUVA PASAULYJE

Interviu su „Pasaulio lietuvių“
redaktore 22

SVEIKINIMAI, ADRESAI

23

Per pūgas per vėją, Senis Šaltis ėjo Jį pas mus šiandieną snaigės atlydėjo...

EGLĖ
DRANEVIČIENĖ

Tiesa, šiais metais gruodžio 1-ąją Berne nebuvo nei pūgos, nei vėjo, bet į lietuvių bendruomenės kasmetinę Advento šventę Kalėdų Senelis vis tik atvyko. Bet apie viską iš eilės...

Tą dieną jau nuo 12 valandos į Markus bažnyčią Berne rinkosi dideli ir maži, linksmi ir dar linksmesni, kalėdinės nuotaikos per metus pasiilgę lietuvaičiai ir lietuvaitės bei jiems prijauniantys. Mažiausieji ir svarbiausi šventės svečiai vos tik atvykę iš karto ėmėsi darbo – pasiraityję rankoves ėmėsi daryti žaisliukus kalėdinei eglutei papuošti, kad iš toli atvykęs visų laukiamas Kalėdų senelis turėtų kuo pasidžiaugti.

Kol mažieji dirbo, šeiminkės, vadovaujamos Mildos Matulaitytės-Feldhausen irgi nesnaudė, šauniai sukosi virtuvėje ir ant stalų krovė visokiausias gėrybes: sūrius ir mėsą, salotas ir mišraines, jau nekalbant apie gausų lietuviškų (ir ne tik) saldumynų stalą.

Kad neprailgtų laukimas, svečiai šnekučiavosi skambant Beatričės Baltrušaitytės pianinu atliekamoms melodijoms, mėgavosi lietuviška gira, skanavo šventinius patiekalus... Girdėjosi malonus šurmulyš, išduodantis, jog visiems čia jauku, smagu ir gera.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiame, netrūko norinčių iš šventės parsivežti savo pačių nuliėtą žvakę, todėl prie stalų nuraminę pilvus kas po vieną, kas grupelėmis traukė į jaukią žvakių liejimo dirbtuvėlę, kur, pamokyti žvakių liejimo paslapčių, galėjo ir patys šį meną išbandyti. O kam žvakių liejimas atrodė per sudėtingas ar šiaip ne prie širdies, galėjo pas Dominyką įsigyti jau paruoštą kalėdinę dovanėlę

Dianos Brunner nuotraukose - akimirkos iš Advento šventės Berne.

sau ar draugams.

Tarp svečių, sugužėjusių iš visos Šveicarijos, galima buvo pamatyti ir R. Paulauską iš LR nuolatinės atstovybės prie Jungtinių Tautų biuro Ženevoje ir Lietuvos ambasadorių Berne J. Rudalevičių. Visus trumpai pasveikinęs su artėjančiomis šventėmis ambasadorius vaikučiams pasiūlė ilgai nelaukti ir greičiau kviesi Kalėdų Senelį, kad šis susipainiojęs pas kitus vaikus nenuklystų. Mažyliams keletą kartų pašaukus "Seneli! Seneli!", prasivėrė durys ir nešinas dideliu maišu pasirodė pats tikriausias lietuviškas Kalėdų Senelis! Be viso to, paaiškėjo dar viena maloni staigmena – ogi didžiai gerbiamas ambasadorius jau buvo iš anksčiau (gal iš savo vaikystės?) pažįstamas su Kalėdų Seneliu, todėl mielai sutiko jam patalkininkauti ir pagroti akordeonu. Ilgai raginti nereikėjo ir skambant akordeono garsams ilgai lauktas svečias jau sukosi bendrame vaikučių ir tėvelių rate, dainavo ir žaidė žaidimus...

Kol Kalėdų Senelis su vaikučiais šoko rateliu ir dainavo, tėveliai blyksėjo fotoaparatais, bandydami sustabdyti akimirkas, pasitaikančias tik kartą per metus. Bet, matyt, vis tik nelengva Seneliui buvo keliauti keliais be sniego ir be elniais pakinkytų rogių, nes po smagaus pasišokimo su vaikais jis pasijuto visai nuvargęs ir paprašė poilsio. Tačiau vaikų tai visai nenuliūdino – priešingai, pasodinę Senelį šalia papuoštos kalėdinės eglutės, visi susispietė kuo arčiau, nes nei vienam pro akis nepraslydo didžiulis ir sunkus senelio atsineštas raudonas maišas. Drąsiausieji puolė iš karto rodyti, ko per metus išmoko, dainuoti daineles ar deklamuoti lietuviškus eilėraštukus, o vaikučiai ir auklėtoja Rasa iš darželio "Pagrandukas" netgi pasiūlė pasižiūrėti vaidinimą "Ropė"! Visų akys nukrypo į sceną, kurioje bematant užaugo įspūdinga ropė. Tai bent buvo vargo tą ropę beraunant: ir senelis (tiesa kitas, ne Kalėdų) bandė, ir senelė į talką kvietėsi, ir anūkių pagalbos prireikė, o ropė nė iš vietos. Gerai, kad visa "Pagranduko"

šeimyna labai draugiška, tai anūkėlė pasikvietė šuniuką, jam iš paskos atlėkė katinas su kate, jų nepabijojusi uodegon įsikibo ir pelytė, o kad ropė nebeturėtų jokių šansų, prisijungti buvo pakviesti ir likę vaikučiai... Prieš tokią gausybę pagalbinių neatsilaikytų niekas! Keberiošk! Ir ropė jau guli išrauta, o visa nusiplūkusi šeimyna iš karto puolė jos ragauti.

Tokio šaunaus vaidinimo sužavėtas Kalėdų Senelis puolė dalinti dovanas.

Nedalyvavusieji vaidinime, bet nenorėję likti be dovanų, Seneliui ir toliau dainavo, deklamavo, o devynmetė Noja netgi pagrojo pianinu!

Gaila, bet kaip ir visos šventės, taip ir ši turėjo pasibaigti. Pakalbėjęs su vaikučiais, išdalinęs saldinius ir nusifotografavęs atminčiai, Kalėdų Senelis ilgai ilgai mojavė ir palinkėjęs visiems linksmų švenčių iškeliavo namo... Bet...jis žadėjo sugrįžti!

Redaktorės žodis

Vyr. redaktorė
VIRGINIJA
SIDERKEVIČIŪTĖ

Gal ir keistai atrodo viename numeryje aprašytos dvi šventės, kurių viena vyksta vidurvasaryje, o kita - žiemą. Leidžiame ŠLŽ du kartus į metus ne dėl to, kad nebūtų apie ką rašyti – veiklos bendruomenėje pakanka, būtų užtektinai ir straipsnių. Tenka taupyti lėšas ir, žinoma, laiką, reikalingą leidiniui parengti. Taigi „švenčių susilietimų“ išvengti nepavyksta, nebent skelbtume tuos straipsnius iš karto po renginių bendruomenės internetinėje svetainėje. ŠLŽ yra mūsų bendruomenės metraštis – galite laikyti mus senamadiškais, įsikibusiais į popierinę leidinio versiją – bet siekiame, kad Šveicarijos lietuvių veikla atsispindėtų šiame leidinyje.

Šį kartą į Jūsų pašto dėžutes pasibeldžiame su tokiomis žiniomis: be jau minėtų švenčių aprašymų, išsamus straipsnis apie ŠLB bendradarbiavimą su organizacijomis iš Lietuvos, rasite informacijos apie mokyklėlių, lietuviškų klubų veiklą. Tikimės Jus sudomins straipsnis apie tai, kaip šveicarai tampa lietuviu ir apie lietuvių panašumą su *helvetais*. Turėsite galimybę susipažinti su pirmųjų ŠLB narių istorija, bei sužinosite, kuo gyvena pasaulinio garso muzikė lietuvė.

Metų sandūroje visiems Šveicarijos lietuviams linkime ir toliau aktyviai dalyvauti kultūriniuose, istoriniuose ir visuomeniniuose renginiuose. Tegu kiekvienam iš mūsų Šveicarijos lietuvių bendruomenė būna ne tik lietuviška didelė šeima, bet ir nesibaigiančių darbų bei veiklos sritis.

Kupolė ant Lemano ežero kranto

**DR. EGLĖ
KAČKUTĖ**

Vėlų rudenį, už lango siaučiant šiaurės vėjui, gal jau ir kvaila rašyti apie Jonines. Tačiau, gal tai kaip tik puiki proga bent jau mintimis nusikelti į laikus, kai švietė saulė ir, atrodė, neslėgė jokie rūpesčiai.

Šiomet mano aplinkos žmonės kaip niekuomet intensyviai domėjosi Joninių švente Lozanoje. „Rate“ mamytės organizavo transportą, skirstėsi, kas ką nuveš ir ką paims. Vienoje mašinoje ir mums su Iniu atsirado vietos. Papuolėme pas rimtus Joninių šventėjus – багаžinėje kliuksėjo puodas marinuotų šašlikų, pakelėje stojome pirkti Jonui gėlių (ambasadoriui Rudalevičiui – aut. past.). Atvažiavę radome jau „vykstantį veiksmą“ – aukštai ant medžio šakos plevėsavo trispalvė, laukymės pakrašty stovėjo nuostabiai apipinti vartai, viduryje puikavosi, gražuolė kupolė, o merginos suko ratus pindamos vainikėlius (tai

– ypatingas išbandymas, nes gėlių aplinkui rasti buvo neįmanoma, todėl prireikė išskirtinių sugebėjimų ir išradingumo vainikėliams nusipinti). Jau buvo pastatyti ir griliai, o šeiminkės bei šeiminkai skrudino gardžiasias mėsytės, jas laistydami alumi. Neilgai trukus prasidėjo programa, kurią parengė ir vedė kaimo kapela „RATAA“ iš Telšių ir Žemaitės dramos teatro etnografai. Kaip kasmet, stojome į ilgą eilę, lenkėmės, šaltu vandeniu veidą prausėme, juodos duonos laužėme ir pro vartus į magišką šventės vietą žengėme. Ten, žinoma, ratavome, dainavome, vis sustodami paklausti, ką pasakys, apie koki paprotį papasakos nuostabią šventės vedėja Telšių Žemaitės dramos teatro režisierė Laima Pocevičienė. Po to vis pasklisdavome kas sau – užkąsti, išgerti, įdomioje veikloje sudalyvauti. Vaikai galėjo piešti ant stiklo, ant šilko (gražiai išmarginta šilko skara tapo dovana energingajai mūsų bendruomenės pirmininkei Jūratei Caspersen). Suaugusieji lauko *kromelyje* galėjo nusipirkti vaistų nuo visų ligų – tarp jų – kosulio, ilgesio ir meilės. Juos reikėjo tuojau pat suvartoti ir grynais už juos atsiskaityti, kitaip nebūtų veikė. Vieną svetį, tango šokėją iš Pietų Amerikos, vaistai, matyt, taip gerai gydė, kad jis

atsitraukti negalėjo, vis kėlė ir kėlė prie lūpų vaistus. Galiausiai kažkas susiprato jam paaiškinti, kad vaistai Žemaitijoje namie gaminti, visoje Lietuvoje garsėjantys kaip lygesnių stiprumu neturintys. Nežinia, kokia ten jo negalia buvo, bet, matyt, pasveiko. O merginos tuo tarpu jau ir vainikėlius per galvą ant kupolės sumėtė, ir į vandenį paleido. Tai visuomet labiausiai jaudinanti šventės dalis – būrys lietuvių ant ežero kranto su deglais į vandenį įbridę, vainikus leidžia, „Šeriau žirgelį per savaitėlę“ iš visų plaučių traukia... O po to, kaipgi be šokimo per laužą ir be paparčio žiedo ieškojimo? Taigi ir per laužą peršokom, ir žiedą suradom. Gerai, kad velniui į nagus nepapuolėm. Šiomet Joninių šventė prie Ženevos arba Lemano ežero buvo kaip niekuomet gerai organizuota. Visus organizatorius sunku ir išvardyti, tačiau pagrindiniai – Virgilijus Tikuišis, Ieva Tikuišytė, Vilma Kinčiūtė-Kern, Arnas Kupšys, Rūta Lasauskaitė, Dainora Jusevičienė, Daiva Petkevičiūtė, Vaida Auželytė (maistu ir gėrimais – pasirūpinta, niekam nieko netrūko, gal tik kam per barzdą varvėjo...). Programa buvo taip pat puiki. Už ją dėkojame kapelos „RATAA“ nariams ir Žemaitės dramos teatro etnografams.

Šaunieji joninių vedėjai. V. Siderkevičiūtės nuotrauka

Bendradarbiaujame su Lietuva. Lietuviai sėmėsi patirties Šveicarijoje

**JŪRATĖ
CASPERSEN**

Šveicarijos parama Lietuvai

Europos Komisija ir Šveicarijos Konfederacija, siekdamos sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje, 2006 m. pasirašė memorandumą, kuriuo Šveicarijos Konfederacija skyrė 1 mlrd. SFr. naujai į ES įstojusioms šalims paremti. Pagal šį memorandumą Lietuvai teko apie 71 mln. SFr. (150 mln. Lt.). Šios paramos panaudojimui buvo pasirašyta Lietuvos ir Šveicarijos Konfederacijos dvišalė bendradarbiavimo programos sutartis. Programos įgyvendinimo laikotarpis 2007-2017 metai. Bendradarbiavimas ir partnerystė yra stipriai skatinama tose srityse, kuriose Šveicarija gali padėti tam tikra patirtimi, žiniomis ir technologijomis.

Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programai buvo pasirinktos 3 teminės prioritetinės sritys ir paskirtas preliminarus biudžetas: 1. Aplinkos apsauga ir infrastruktūros modernizavimas –19 mln. SFr., 2. Žmogaus ir socialinė raida (moksliniai

tyrimai ir vystymasis) - 34.6 mln. SFr. ir 3. Specialios lėšos (iki 10,12 mln. Lt), kurių viena iš krypčių – Nevyriausybių organizacijų (NVO) subsidijos.

Nevyriausybinių organizacijų subsidijų tikslas yra skatinti pilietinę visuomenę prisidėti prie ekonominės ir socialinės sanglaudos bei stiprinti jos bendradarbiavimą su vietos savivaldos institucijomis. To siekiama stiprinant demokratiją, ginant viešąjį interesą ir tobulinant NVO veiklą. Subsidijų lėšoms Lietuvoje paskirstyti 2011 metų gruodžio mėnesį buvo paskelbtas projektų paraiškų konkursas. Projektų atranką buvo pavesta atlikti VŠĮ Centrinei projektų valdymo agentūrai (CPVA).

Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pagalba Lietuvai

Vienas iš reikalavimų paraiškų teikėjams buvo susirasti Šveicarijoje partnerius, kurie galėtų sudaryti sąlygas tiesiogiai susipažinti su Šveicarijos patirtimi ir žiniomis pasirinktose srityse. Ta pati Šveicarijos visuomeninė organizacija galėjo būti partnere tik 3 Lietuvos NVO. Šveicarijos Lietuvių Bendruomenė gavo apie 15 pasiūlymų būti projekto partneriais, iš kurių pasirinko tris organizacijas, veikiančias kaimo vietovėse ir siekiančias stiprinti institucinius gebėjimus bei skatinti

piliečių dalyvavimą vietos savivaldos sprendimų priėmimo.

Du iš ŠLB partnerių projektai CPVA buvo atrinkti kaip rekomenduojami finansuoti. Pirmasis buvo įgyvendintas 2012 m. birželio mėnesį.

ŠLB partneriai – asociacija „Lietuvai pagražinti draugija“

„Lietuvai pagražinti draugija“ buvo įkurta 1921m. kanauninko J. Tumo-Vaižganto iniciatyva. Sovietmečiu draugijos veikla buvo sustabdyta ir 1995 m. vėl atnaujinta. Šiuo metu ji yra viena didžiausių visuomeninių organizacijų Lietuvoje, įkūrusi šalyje 64 skyrius ir vienijanti apie 4000 narių. Jos veiklos esmė užkoduota jau pačiame pavadinime. Tai išorinis ir vidinis Lietuvos gražinimas. Jos pagrindinės veiklos sferos ir tikslai yra visuomenės dorovės, pilietiškumo, tautinio savitumo ir kultūros ugdymas, kraštotvarka, ekologinis švietimas, gamtos bei kultūros paminklų apsauga. Draugija siekia bendradarbiauti su rajoninėmis nevyriausybėmis ir savivaldos organizacijomis, kaimų ir miestelių bendruomenėmis, bandant įdiegti modernesnes savivaldos programas, skatinti bendruomenės aktyviai dalyvauti priimančias sprendimus dėl bendruomeninės veiklos organizavimo, lėšų panaudojimo, viešųjų erdvių ir aplinkos kokybės gerinimo.

Asociacijos dalyvavimo projekte tikslas – plėsti jos veiklą ir gerinti teikiamų paslaugų visuomenei kokybę, stiprinti bendradarbiavimą su vietos bendruomenėmis ir savivaldos institucijomis, panaudojant Šveicarijos patirtį. Negalėjome atsisakyti tapti partneriais tokius šiandien reikšmingus tikslus išsikeliančiai nevyriausybinei organizacijai.

Tarp aštuonių atvykusios delegacijos narių – teisės, verslo, aplinkosaugos, paveldo, nevyriausybinių ir jaunimo organizacijų atstovai. Gerosios patirties sėmimuisi buvo pasirinktos keturios sferos: savivalda, smulkaus verslo kūrimas, aplinkosauga ir jaunimo

Svečiuose Veticono savivaldybėje. Pro Baltikum sekretorius H. Graf, projekto vadovas „Lietuvai pagražinti draugijos“ pirmininkas J. Dingelis, teisininkas J. Ivoška, rašytojas J. Laucius, paveldosaugininkas V. Paulaitis, vertėja A. Paulaitienė, Lietuvos nacionalinės vartotojų federacijos vadovė A. Armanavičienė, projekto koordinatore, jaunimo organizacijų atstovas T. Bedulskis

laisvalaikio bei užimtumo klausimai.

Savivaldos srityje buvo siekiama pasisemti patirties tiesioginės demokratijos ir pilietinio dalyvavimo vietinėje savivaldoje. Taip pat, išgvildinti bendruomenių aktyvinimo ir sprendimų priėmimo mechanizmus bei savivaldybių ir bendruomenių bendradarbiavimo formas.

Smulkaus ir privataus verslo skatinimo srityje buvo siekiama sužinoti apie valstybės paramą, kuriant ir plėtojant smulkų ir privatų verslą bei apie vartotojų gynimo sistemą Šveicarijoje.

Aplinkosaugos srityje buvo siekiama sužinoti apie valstybės institucijų ir visuomeninių organizacijų veiklą šioje srityje, gyvenamosios aplinkos gražinimo projektus, gamtos ir kultūros paminklų apsaugą.

Jaunimo laisvalaikio ir užimtumo klausimų sferoje buvo siekiama surasti novatoriškų jaunimo užimtumo modelių veikiančių Šveicarijoje, ir išanalizuoti jų pritaikymo galimybes Lietuvoje.

Visiems šiems klausimams atsakyti prireikė 12 šveicarų specialistų žinių ir patirties. Seminarai vyko 2012 metų birželio 19-21 d. Vetcikone, Cuge ir Ciuricho mieste.

Šveicarų savivaldos modelis

Šią projekto dalį kuruoti maloniai sutiko Šveicarijos parlamentinės grupės „Pro Baltikum“ sekretorius p. Hans Graf. Jo dėka, lietuvių grupė lankėsi Ciuricho kantono Vetcikono mies-

*Vetcikono savivaldybės seniūnas
Marcel Peter*

telio savivaldybėje, kur savivaldybės seniūnas p. Marcel Peter pristatė Šveicarijos trijų pakopų (federalinės-kantono-savi-valdybės) valdymo sistemą, kuri yra unikali ne tik Europoje, bet ir pasaulyje. Lietuvius labiausiai domino žemiausios pakopos savivalda; kaip yra organizuojama savivaldybių veikla, jų savarankiškumas, jų leidžiami įstatymai, jų darbo santykis su kantono valdžia ir bendradarbiavimas su kitomis aukštesnėmis struktūromis.

Po teorinio seminaro lietuviai turėjo nepakartojamą galimybę, svečio teisėmis, dalyvauti miestelio bendruomenės metiniame susirinkime, kuris vyko reformatų bažnyčioje.

Stebint apie dvi valandas trukusį bendruomenės narių susirinkimą, lietuviams kilo nemažai klausimų, į kuriuos čia pat vietoje, o taip pat ir kitą

dieną seminaro metu atsakė p. H. Graf.

Lietuvių dalyvavimu susirinkime susidomėjo keletas šveicarų žurnalistų ir fotografų. Jie teiravosi svečių nuomonės apie ką tik matytą bendruomenės narių susirinkimą. Tad nenustebome, kad jau kitą rytą pirmame dienraščio „Zürcher Oberländer“ (2012m. birželio 20d.) puslapyje puikavosi lietuvių delegacijos nuotrauka ir dviejų puslapių straipsnis pavadinimu „Lietuviai stebi Vetcikono politiką“ („Litauer beobachten Wetziker Politik“).

Privataus verslo skatinimas Šveicarijoje. Vartotojų teisių apsauga

Antroji projekto diena buvo skirta ekonominiams, verslo, vartotojų teisių apsaugos klausimams ir jaunimo užimtumo modelio pristatymui.

Privataus verslo skatinimo Šveicarijoje ir valstybės paramos mažoms įmonėms klausimą pristatė Cugo kantono Politinės ekonomikos departamento specialistas Peter Müllhaupt.

Vartotojų teisių gynimo sistemą Šveicarijoje išaiškino Lietuvos Garbės konsulas Ciuricho ir Cugo kantonams dr. Graziano Pedroja, šiuo metu einantis ir Šveicarijos-Lietuvos Prekybos rūmų prezidento pareigas.

Jaunimo laisvalaikio ir užimtumo modelio pristatymas

Vienas iš projekte išsikeltų uždavinių buvo susipažinti su jaunimo laisvalaikio ir užimtumo gerinimo modeliais. Vieną jų, sėkmingai veikiančių vokiškoje Šveicarijos dalyje - „Sackgeldjobs“ („pirmoji darbo mugė“), pristatė privačios kompanijos ITech Consult AG vadovas Jes Caspersen.

*Diskusijos tęsėsi ir pertraukų metu.
Alvita Armanavičienė, LR Garbės
konsulas Ciuricho ir Cugo kantonams dr.
Graziano Pedroja, Cugo kantono Politinės
ekonomikos departamento specialistas,
teisininkas Peter Müllhaupt, projekto
vadovas, Lietuvai pagražinti draugijos
pirmininkas Juozas Dingelis, ŠLB valdybos
pirmininkė Jūratė Caspersen.*

*Svečiai aplankė Maironį: prie St.
Charles Hall vilos Jaronimas Laucius,
Vytautas Paulaitis, Juozas Dingelis,
Jūratė Caspersen, Jonas Ivoška, Alvita
Armanavičienė, Tomas Bedulskis,
Angelė Paulaitienė.
Straipsnio nuotraukos - Vytauto
Leščinsko*

Susitikimas su Šveicarijos lietuvių bendruomene

Projekto dalyviai, po įtempto trijų dienų darbo, pora dienų Šveicarijoje praleido turistaudami: aplankė gražiąsias Šveicarijos vietas, kalnus, Maironio vilą Megene ir birželio 23d. kartu su Šveicarijos lietuviais atšventė Jonines Lozanoje.

Kas toliau?

Dabar asociacijos uždavinys, kaip numatyta projekte, yra Šveicarijoje įgytų žinių ir naujos patirties pritaikymas ir skleidimas. Planuojama suorganizuoti 30 kaimo bendruomenių seminarus, skleisti šveicarišką patirtį, formuoti naują požiūrį į visuomenės ir piliečių dalyvavimą savivaldos sprendimų priėmime bei krašto gerovės kūrime, mažinant atskirtį tarp valdžios ir visuomenės; planuojama, kartu su partneriais Šveicarijoje sukurti Jaunimo užimtumo modelį ir įdiegti jį keturiose savivaldybėse.

Visos ŠLB vardu, norime padėkoti šiame straipsnyje paminėtiems šveicarų specialistams, kurie be jokio atlygio pasidalino savo žiniomis ir patirtimi, spausdinta reklamine bei mokamąja medžiaga, noriai sutiko bendradarbiauti ir konsultuoti, jei tai būtų reikalinga ateityje.

Nuoširdžiausia padėka ir mūsų bendruomenės narėms – Virginijai Siderkevičiūtei ir Vilijai Bischoff Handschin už vertėjavimą seminarų metu.

Labai norisi tikėti, kad tokie bendradarbiavimo projektai, kurie Lietuvos specialistams suteikia galimybę pažinti, stebėti ir analizuoti pažangią Šveicarijos patirtį prisidės prie demokratijos ir pilietinės visuomenės kūrimo mūsų tėvynėje.

Šio modelio, leidžiančio jaunimui užsidirbti kišenpinigių, esmė yra platforma, kurioje savivaldybėje gyvenantys jaunuoliai nuo 13 metų suvedami su vietiniu verslu ir privačiais asmenimis, galinčiais pasiūlyti jaunimui keleto valandų apmokamą darbą.

Šveicarijos vokiškoje dalyje šis „Sackgeldjobs“ jaunimo užimtumo modelis yra gana populiarus. Jis pradėtas vykdyti 2008 metais ir jau veikia daugiau nei 20 savivaldybių, kita tiek yra bandomojoje stadijoje. Šią platformą siūlanti privati kompanija finansuoja jos pritaikymą kiekvienoje savivaldybėje pagal pateiktus pageidavimus. Idėjinėje plotmėje taip prisidedama prie jaunimo užimtumo klausimų sprendimo, prie jo įtraukimo į bendruomenės gyvenimą, tuo pačiu tenkinant bendruomenės poreikius. Ne paskutinėje vietoje ir jauno žmogaus atsakomybės bei pasiruošimo santykiams darbo rinkoje ugdymas.

Projekto dalyviai iš Lietuvos liko sužavėti tokio jaunimo užimtumo modeliu, bet iškart sutiko, kad tokia platforma bent jau šiuo metu Lietuvoje neįmanoma, kol nebus pakeistas darbo įstatymas, draudžiantis vaikams oficialiai dirbti.

Aplinkosauga ir kraštovaizdžio formavimas

Trečioji projekto diena buvo skirta

aplinkosaugos ir kraštovaizdžio formavimo klausimams. Ją mums paruošti padėjo aktyvus ŠLB pagalbininkas ir draugas Lukas Handschin, kuris dirba Ciuricho miesto savivaldybės miestovaizdžio skyriaus – „Grün Stadt Zürich“ ryšių su visuomene ir spaudos skyriaus vedėju.

Plačiai aplinkosaugos klausimų skalei aprėpti jis pakvietė į talką dar du savo įstaigos specialistus: p. Ruedi Winkler - Gamtos apsaugos pedagogą, atsakingą už švietimą aplinkosaugos srityje ir p. Jürgen Faiss - viešųjų erdvių planavimo skyriaus projektų vadovą.

Šveicarų specialistų pranešimuose buvo apžvelgti įvairūs aplinkosaugos klausimai, liečiantys miestų žaliųjų plotų, paežerių ir poilsinių vietovių priežiūrą, parkų įkūrimą, gyvenviečių apželdinimą bei šviečiamąjį darbą su visuomene. Delegacija taip pat aplankė Ciuricho miesto centre veikiančias parodomąsias vaikų ir invalidų užimtumo „žaliąsias dirbtuves“, kuriose mokomasi auginti ir prižiūrėti augalus.

Luko Handschin kvietimu, Aplinkosaugos seminare dalyvavo „Lietuvai pagražinti draugijai“ analogiškos Šveicarijoje veikiančios „Tėvynės pagražinimo“ draugijos Ciuricho skyriaus vadovas p. Max Müller. Jis pristatė ilgametę šios organizacijos veiklą.

DR. EGLĖ
KAČKUTĖ

Šiomet „Ratas“ atverčia naują gyvenimo puslapį. Toks įspūdis, kad baigėsi vienas etapas, išaugo viena „Rato“ auklėtinių karta, ją keičia kita ir prasideda nauja era. Pernai pavasarį mokslo metus baigėme atsisveikindami su viena mokyklėlės įkūrėjų, Kristina Seggewiss bei jos sūnumis Robertu ir Ralfu. O šiomet sezoną pradedame su visu būriu naujų ir jaunų lankytojų, pirmą kartą savo istorijoje dalinamės į dvi grupes, bei naujose patalpose. Nuo šiol „Rato“ pamokėlės rengiamos **Maison de Quartier des Eaux-Vives**, Chemin de la Clairière 3, CP 6230, 1211 Genève (<http://www.mqev.ch/>).

Pirmiausia apie naujus lankytojus. Šiomet sulaukėme trijų naujų lankytojų – dviejų dvimečių ir vienos vienmetės, kurie, kartu su jau trim „senbuviais“ sudaro visą „Rato“ zuikučių grupę. Jai vadovaus ir į „Dviejų gaidelių“ pasaulį lydės Beno ir Olivijos mama Lina Beniulė. Ji savo lėšomis šiomet vyko į lituanistinį mokyklėlių mokytojų kursus Lietuvoje bei savo namuose priglaudė nemažą „Rato“ biblioteką ir šūsnį priemonių. Vyresniųjų *ratiečių* gretose du penkiametis Benas su Iniu, aštuonmetė Marijona, septynmetis Bradlis ir keturmečiai Mykolas ir Vitalija. Vyresniukų komanda amžiumi vis dar marga, bet šiomet toliau klajosime lietuviškos abėcėlės ir kultūrinių ikonų keliais, lavindami kalbos įgūdžius, ypač sklandumą, mokydami daugiau dainelių ir eilėraščių.

„Ratas“ plečia savo veiklą. Ši sezoną tikimės surengti net kelis kultūrinius renginius visai šeimai. Šiomet, lapkričio mėnesį vyko liaudies muzikos koncertas-pasakojimas, kurį vedė etnomuzikologas ir pedagogas Eirmas Velička. Kitų metų pradžioje **Maison de Quartier des Eaux-Vives**

„Rato“ naujienos

prašymu kino filmų festivalio „Black Movie“ metu rengsime lietuviškas vaišes bei linksmą Lietuvos pristatymą. O pavasarį vėl tikimės sulaukti kokio svečio iš Lietuvos, tik dar nežinome, ką pavyks prisikalbinti.

Šiomet jau įvyko dvi pamokėlės. Pirmoji – susipažinimo, antroji – pasaka. Kartu su našlaite keliavome jos dvylikos brolių juodvarniais lakstančių, prisikranksėjome, prisidūkome, bet ir vargus visus pakėlėme, brolius išlaisvinome, o raganą – sudegino! Iki smagių susitikimų „Rate“.

Sūnus – didžiausia motyvacija

Nuotraukoje: Lina Beniulė su Olivia ir Benu. Nuotrauka iš asmeninio archyvo

Nuo šių metų lituanistiniame *sekmadieniniame* darželyje-mokyklėlėje „Ratas“ ėmeisi vadovauti *mažylių grupei*. Kas tam pastūmėjo?

Į Lituanistinį darželį-mokyklėlę „Ratas“ įsijungėme pernai po Kalėdų. Kadangi mačiau, jog mūsų mažųjų „ratiečių“ vis daugėja, o vaikų amžius labai įvairus – nuo vienerių iki devynerių metų – pasitarusios su mokyklėlės įkūrėja Egle Kačkute nutarėme pasidalinti vaikučius į dvi grupes. Vienoje grupėje vaikai nuo 1 iki 4 metų, kitoje – nuo penkerių ir vyresni. Tikimės taip bus daug lengviau ir įdomiau mums visiems žaisti ir mokytis lietuvių kalbos.

Jau vedei pirmąją pamokėlę. Kaip sekėsi, ko ketini siekti toliau?

Žinoma, su dideliu jauduliu, nes man tai yra pirmas tokio pobūdžio veikla, bet kartu tai nėra ir visai nauja patirtis – pati auginu du mažamečius vaikučius ir gerai žinau, ką jie mėgsta ir kaip juos sudominti. Ateityje stengsimės, kad mūsų gretos vis didėtų, o svarbiausias tikslas – kad vaikučiai galėtų laisvai bendrauti lietuviškai.

Neseniai savo lėšomis dalyvavai Užsienio reikalų ministerijos rengiamuose kursuose lituanistinio švietimo įstaigų mokytojams? Kokie įspūdžiai?

Kiekvieno seminaro tikslas yra suteikti žmogui žinių, įkvėpimo ir pasitikėjimo savimi. Tad į jį ir vykau pasisemti žinių, išgirsti, kaip kitose pasaulio šalyse veikia lituanistinės mokyklėlės, o taip pat papasakoti apie mūsų šę. Šiek tiek pasigedau informacijos apie pačių mažiausiųjų švietimą, bet iš esmės seminaras mane labai įkvėpė.

Ar seniai gyveni Šveicarijoje? Kur gyvenai anksčiau?

Šveicarijoje gyvename metus, prieš tai 12 metų gyvenome Londone, ten ir susilaukėme dabar jau dvimetės Olivijos ir penkiametės Beno.

Kodėl nori, kad Tavo vaikai kalbėtų, skaitytų ir rašytų lietuviškai. Žmonės dažnai sako, jog vaikai vis tiek Lietuvoje niekuomet negyvens, kam to reikia. Kokia Tavo motyvacija?

Manau, kad kiekvienas žmogus turi turėti identitetą ir visai nesvarbu, kur jis gyventų, kokia kalba kalbėtų. Mes jaučiamės tikri lietuviai ir tuo labai didžiuojamės, todėl man labai svarbu, kad mano vaikai, o galbūt ir anūikai mokėtų kalbėti ir rašyti lietuviškai. Mano sūnus labai didžiuojasi, jog yra lietuvis, jam be galo įdomi Lietuvos istorija, jis noriai mokosi skaityti bei rašyti lietuviškai. Manau, tai ir yra mano didžiausia motyvacija. O ar jie kada nors gyvens Lietuvoje, ar ne, to niekas nežino. Tai parodys tik laikas.

Žinoma, esu Tau už šį indėlį be galo dėkinga ir manau, kad Tavo darbas nepalyginamai pagerins mokyklėlės darbo kokybę. Ačiū ir SĖKMĖS!

Įspūdžiai iš mokytojų seminaro Lietuvoje

JOVITA
ZAMARYTĖ
FINK

Šių metų spalio 10 – 12 d. Vilniuje, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (URM) organizavo trečiąją kasmetinį užsienio lituanistinių mokyklų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo seminarą. Į seminarą susirinko 52 mokytojai iš 22 valstybių. Ženevos lituanistiniam darželiui-mokyklėlei „Ratas“, seminare atstovavo Lina Beniulė, o Ciuricho darželiui „Pagrandukas“ – Jovita Zamarytė Fink. Seminare dalyvavo ir ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen.

Seminaro dalyvių laukė įdomi ir įtempta programa. Klausėmės paskaitų apie kūrybinį rašymą (lektorius rašytojas Sigitas Parulskis), kalbos mokymo metodiką (lektorė Asta Kisieliene, Vilniaus miesto Psichologinės-pedagoginės tarnybos specialioji pedagogė ekspertė), psichologinius veiksmus renkančius lituanistinę mokyklą (lektorė dr. Asta Zbarauskaitė, Vilniaus miesto psichologinės-pedagoginės tarnybos psichologė), paauglių mokymą Lietuvos išeivijoje (lektorė dr. Mirga Girniuvienė, JAV LB švietimo tarnybos narė). Visas būrys seminaro dalyvių aplankė Vilniaus Lietuvių namų gimnaziją (www.lietuviunamai.vilnius.lm.lt), kurioje daugiausiai

mokosi iš užsienio atvažiuavę lietuvių vaikai. Keletas mokyklų mokinių yra grynai užsieniečiai. Pamokos mokykloje vyksta lietuvių kalba. Tie vaikai, kurie lietuvių kalbos nemoka, vienerius metus jos intensyviai mokosi išlyginamojoje klasėje, o kitais metais jau yra perkeltami į bendras klases. Mokyklų mokiniai laiko tuos pačius egzaminus, kuriuos laiko ir kitų Lietuvos mokyklų mokiniai. Seminaro dalyviams buvo sudaryta galimybė stebėti integruotas pamokas.

Į seminarą susirinkę lituanistinių mokyklų mokytojai aplankė Lietuvos nacionalinį muziejų. Muziejaus ekspozicijose šiuo metu yra vykdomi 3 kultūrinės edukacijos projektai: Lietuva iki Mindaugo, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovai, didikai, bajorai, Lietuvio namai. Apžiūrėti šių ekspozicijų į muziejų nuolat atvyksta įvairaus amžiaus mokinių grupės iš Lietuvos mokyklų. Taip mokiniai ne tik iš istorinių vadovėlių pažįsta savo krašto, šalies istoriją, tačiau ir gyvai gali prie jos prisiliesti. Pavyzdžiui, mažieji muziejaus lankytojai gali ne tik apžiūrėti ir paliesti, bet ir pažaisti su senoviniais vaikų žaislais, vyresnieji gali apčiupinėti, palaikyti rankose akmens amžiaus ginklus, užsivilkti LDK laikų apdarus, pasipuošti žalvario papuošalais ir t.t. Visi tie liečiami daiktai – tai tiksliai pagamintos autentiškų eksponatų kopijos.

Seminaro pabaigoje vyko seminaro dalyvių pasisakymai. Daugiau sužinojome apie lituanistinius darželius

ir mokyklėles, veikiančius kitose pasaulio kraštuose, apie jų darbą, problemas ir lūkesčius. Iš tikrųjų lituanistinių mokyklėlių patirtis yra labai skirtinga, jos yra ne vienodai organizuojamos, skiriasi pagal mokinių skaičių, jas lanko įvairaus amžiaus mokiniai, pradedant iki darželinio amžiaus vaikais, ir baigiant suaugusiais žmonėmis. Skirtingi yra ir tose mokyklose dirbantys mokytojai. Vieni – lituanistai su aukštuoju išsilavinimu, kurių dalis yra mokyklose įdarbinti ir gauna už savo darbą atlyginimą. Jie lietuvių kalbos moko remdamiesi atitinkamomis mokymo programomis. Kiti – lituanistinio pedagoginio išsilavinimo neturintys entuziastai, dirbantys laisvanoriškai ir mokytojaujantys taip, kaip patys tai supranta ir sugeba. Pavyzdžiui, Kaliningrado srityje yra įsikūrusios kelios lietuviškos mokyklos, kuriose dirba lituanistai naudodami mokymo programas. Kitaip yra Urugvajuje, kuriame susibūrusi nedidelė lietuvių bendruomenė. Čia nebe pirmos kartos išeiviai lietuviai, kurie dar truputį moka lietuviškai, bando šnekamosios kalbos (kartais ir netaisyklingos), mokytis kitus: tuos, kurie ja domisi ir nori išmokyti.

Visa ši skirtinga su mokymusi bei mokymu susijusi patirtis yra labai džiugi ir sveikintina. Tokiuose seminaruose kaip šis, mokytojai patiria bendrumo jausmą, įgauna naujos motyvacijos, pagilina žinias. Nuo kitų metų URM'as neformaliojo švietimo kuravimo funkciją perduoda Švietimo ministerijai

Tikėkimės, kad ir ateityje bus organizuojami tokie seminarai ir mes ir toliau būsime kviečiami juose dalyvauti.

URM'o archyvo nuotraukoje - seminaro dalyviai.

X-asis Europos lietuvių krepšinio turnyras Ispanijoje

VIRGILIJUS
TIKUIŠIS

Birželio 14-17 dienomis Ispanijoje vyko dešimtas Europos lietuvių krepšinio turnyras. Jame, kaip jau įprasta, dalyvavo ir Šveicarijos lietuvių komanda „Alpių deguonis“. Ją suburti nebuvo labai paprasta. Priežastis – dalyvavimo turnyre sąlygos. Žaidėjai vyksta į jį savo lėšomis ir savo atostogų sąskaita. Patiems tenka apmokėti ir gyvenimo viešbutyje bei maitinimo išlaidas. Ne vienam potencialiam žaidėjui tai pasirodė sunkiai įveikiama kliūtis. Bet visgi birželio 14 dieną Ispanijoje, Olivos mieste esančiame keletas kilometrų nuo Grandijos kurorto susirenka visas Šveicarijos lietuvių atstovaujančios komandos sąstatas: Saulius Damčikas, Greta Bereišaitė, Kristina Palaimaitė, Martynas Kairavičius, Ignas Verbus, Audrius Dranevičius, Raimundas Šukaitis, Martynas Gaurilčikas bei komandos vadovas Virgilijus Tikuišis. Be „Alpių deguonies“ į turnyrą atvyko „Vikingai“ iš Švedijos, „Druskininkai“ iš Lietuvos, „Cambridge“ bei „London BC“ iš Jungtinės Karalystės, „Žalčiai“ bei „Hamburgas“ iš Vokietijos ir, be abejo, šeimininkai - Ispanijos lietuvai („Casa de Ambar“). Burtų keliu pasiskirstę į pogrupius komandos birželio 15 d. stojo į kovą. Dideliame sporto komplekse vykusį turnyrą atidarė Lietuvos generalinė konsulė Ispanijoje. Per tribūnas nuvilnįjus „Lietuva – tėvyne mūsų“, krepšininkai išbėgo į aikštelę. ELK turnyro taisyklės šiek tiek pakeistos: žaidimas trunka du penkiolikos minučių kėlinius, žaidėjų penketuke privalo būti viena mergina.

Savo pogrupyje Šveicarijos lietuvių komanda „Alpių deguonis“ susitiko su Lietuvos „Druskininkais“, Švedijos „Vikingais“ bei turnyro šeimininkais „Casa de Ambar“. Gana agresyviai nusiteikusi „Druskininkų“ komanda buvo nugalėta dviejų taškų skirtumu

(3 4 : 3 2) . Sprendžiant pagal praėjusių turnyrų rezultatus, neatrodė pavojingai Švedijos „Vikingai“ šį kartą ryžtingu žaidimu ir taiklių tritaškių lavina privertė „Alpių deguonį“ pergrupuoti savo pajėgas bei pakeisti žaidimo taktiką. Ir tik tada pavyko atsitiesti ir išplėsti pergalę skirtumu 25:22. Trečiosios rungtynės su „Casa de Ambar“ taip pat nežadėjo lengvos pergalės. Šiaip ar taip, jie buvo praėjusių metų turnyro nugalėtojai. Tačiau puikiai pasirodę komandos merginos Greta ir Kristina, bei taiklus Igno ir Martyno duetas, taip pat po pirmųjų dviejų rungtynių neišblėsęs ryžtas nugalėti atnešė dar vieną pergalę. 34:24 – tokiu rezultatu baigėsi „šveicarų“ ir „ispanų“ dvikova. Po pirmosios turnyro dienos pogrupiuose komandos išsidėstė tokia tvarka:

1. „London BC“ 1. „Alpių deguonis“
2. „Cambridge“ 2. „Druskininkai“
3. „Hamburgas“ 3. „Vikingai“
4. „Žalčiai“ 4. „Casa de Ambar“

Antrąją turnyro dieną rungtynės vyko pagal tokią taisyklę: pirmojo pogrupio pirmą komanda turėjo susitikti su paskutiniąja antrojo pogrupio komanda ir t.t. Po šių kovų pusfinalyje atsidadė šios komandų poros: „London BC“ prieš „Druskininkus“ ir „Alpių deguonis“ prieš „Cambridge“. Abejos rungtynės vyko įtemptai, tačiau, kad ir kaip stengėsi visos keturios komandos, Fortūna nusigrėžė nuo abiejų Jungtinės Karalystės atstovų. Jos vėliau pasidalino trečiąją ir ketvirtąją vietas. Finale atsidadė „Alpių deguonis“ ir „Druskininkai“: tarp jų užvirė permaininga kova. Rezultatas nuolat keitėsi tai vienos, tai kitos komandos naudai. Pirmasis kėlinukas baigėsi nežymia persvara „Druskininkų“ komandos naudai. Antrajame kėlinyje padėtis, deja, nepasitaisė. Varžybų

Mūsų šaunieji krepšininkai ir sirgaliai

įtampa ir nuovargis padarė savo: pasipylė klaidos, žaidėjų asmeninės pražangos (už jas priešininko komanda automatiškai gaudavo tašką ir kamuolį). Tad finalinis teisėjo švilpukas Šveicarijos lietuviams atnešė „sidabrą“. Tačiau nei vieno žaidėjo veide nebuvo matyti nusivylimo. Komanda atidavė rungtynėms visas jėgas, bet priešininkai buvo paprasčiausiai stipresni ir verti pergalės.

Turnyro uždarymo metu prizines vietas užėmusioms komandoms buvo įteikti atminimo medaliai bei komandinės taurės. Neužmiršti ir taikliausi bei naudingiausi žaidėjai. Visos triumfo akimirkos buvo įamžintos daugybėje nuotraukų.

Besimėgaujant paskutinėmis viešnagės Ispanijoje valandomis, prie vakarienos stalo, kalba kryo apie ateinančių metų turnyrą. Kadangi IX ELKT jau vyko dabartinių nugalėtojų šalyje – Lietuvoje, kilo mintis surengti turnyrą Šveicarijoje. Pasakyta – padaryta! 2013 m. liepos mėn. XI-asis ELKT vyks Alpių šalyje!

P.S. „Alpių deguonies“ komandos vardu dėkojame visiems įsigijusiems DVD „Joninės 2011“ ir tokiu būdu parėmusiems Šveicarijos lietuvių komandos dalyvavimą 2012 metų X Europos lietuvių krepšinio turnyre Ispanijoje.

Antrasis 2012 m. pusmetis Ciuricho lietuviškos knygos klube

JŪRATĖ
CASPERSEN

Sezoną pradėjome Algimanto Čekuolio knygų aptarimu. Šios knygos – plataus temų spektro enciklopedinė publicistika. Autorius stebina erudicija ir akiračio platumu... Paskutiniaisiais metais jis beveik kasmet išleidžia po tokio tipo knygą. Kai rinkomės knygas skaitymui, paskutinė buvo „Šešios progos numirti“ (2011), o kai atėjo aptarimo vakaronė jau buvo išėjusi nauja „Faktai ir šypsenos“. Pastaroji 2012 m. vasaros pradžioje Lietuvos knygynuose buvo reklamuojama kaip Nr. 1 lietuviškų knygų dešimtuokė.

Enciklopedinė publicistika Lietuvoje nelabai įprastas žanras. Dalis A.Čekuolio tekstų yra parašyta ruošiant televizijos laidas, naršant po visų žemynų spaudą, radiją, televiziją. Naudotų šaltinių gausą ir įvairovę demonstruoja knygos gale surašytas poros dešimčių žymiausių pasaulio dienraščių ir mėnraščių pavadinimai. A.Čekuoliui šį žanrą nesunku įvaldyti: jis pats ilgus metus dirbo žurnalistu, moka 13 kalbų.

A.Čekuolis savo straipsniuose kalba apie šiuolaikinius politikos, ekonomikos, visuomenės gyvenimo reiškinius ir skaudulius; dažnai pašiurpina skaitytoją faktais ir skaičiais, bet apnuogina problemą be moralizavimo ir sensacijos sukėlimo. Jo straipsniuose yra pateikiami atsakymai, atrodo, į keisčiausius klausimus ir problemas. Pavyzdžiui, „Kodėl Izraelio nenugali daug gausesnė ir puikiai ginkluoti priešai?“, „Ką valgė mūsų kariai Žalgirio mūšio metu? Iš kur ėmė maistą? Kaip palaikė discipliną?“, „Danai – laimingiausi žmonės pasaulyje. Kaip jiems tai pavyksta?“, „Kaip flirtuoja amerikiečiai?“, „Kaip skiriasi japonai?“ ir pan.

Per vasarą skaitėme jaunosios lietuvių kartos kūrėjų kūrinius. Viena jų kaunietė Jurga Tumasonytė, kuri savęs rašytoja dar nevadina, bet debiutine trumposios prozos knyga „Dirbtinė muselė“ (2011) laimėjo Lietuvių rašytojų sąjungos leidyklos skelbtame pirmosios prozos knygos konkurse pirmąją vietą. Jurgos Tumasonytės kelrodė žvaigždė – rašytoja Jurga Ivanauskaitė. Kalbėdama apie savo kartą, J. Tumasonytė sako: „gimėme smagiu laiku griūvant politinei santvarkai ir keičiantis vertybėms. Esame laisvės produktas: įprasta manyti, kad visi varteliai mums atkelti, visos kliūtys peršokamos, jokių veidmainiškų sovietinių liekanų kraujyje nebelikę“. O ten, pasirodo, yra visko... Jurgos Tumasonytės trumpieji tekstai užkabina nuo pirmos eilutės. Pavyzdžiui: „Pasitarusi su vyru nutariau nusipirkti tėvą“, kuriam gali kada nori pasakyti „tėvai, išlįsk pabūti tėčiu“ („Liudijimas“). Arba pasakojama apie Santariškėse dirbančią medicinos seserį, kuri perkasi naują korsetą sūnaus, grįžtančio savaitgaliui iš Londono sutiktuvėms. Jis jau nuo 17 metų yra savo motinos meilužis... („Trys aklos pelytės ir kitos istorijos“).

Grasilda Ramona Ragauskaitė – taip pat jauna kūrėja, kuri pristato skaitytojui romaną - sakmę „Vilčių namas“ (2009). Autorė sukuria Kauno senamiesčio statinio – Perkūno namo – atsiradimo legendą. Sakmėje veiksmas vyksta apie 1464 metus. Ten sutinkame

pagrindinius pagonybės dievus, pagonybės ir katalikybės sankirtos dramos lietuvių sąmonėje, o Perkūno statulėlės paslaptis atkelia į šiandieninį Kauną. Sakmėje atgimsta gražūs, bet nebe taip dažnai sutinkami lietuviški vardai: Medūnė, Dangiris, Gelmas, Jorūnė, Ringailė.

Sakmėje radome pasakojimą, kaip reikia trumpiausią metų naktį ieškoti paparčio žiedo. Žinojot? Tai reikia daryti su mylimu žmogumi. Ieškant būtina neštis šermukšnio lazda ir peilį. Lazda reikia apibrėžti ratą apie paparčio žiedą, o jį nuskynus – peiliu prapjauti delną ir ten paslėpti švytintį spurgelį. Kodėl delne paslėpti? Ogi, kad raganos jo neatimtų. Paparčio žiedą reikia parsinešti į namus. Tada parnešite laimę.

Metų pabaigai Ciuricho Lietuviškos knygos klubas ėmėsi skaityti ir aptarti neseniai mirusio poeto, eseisto, vertėjo, dramaturgo Sigito Gedos (1943-2008) kūrybą. Ji labai gausi, todėl sutarėme, kad kiekviena skaitys ką nori ir pristatys savo skaitymus bei atradimus kitoms klubietėms. Daugiausia pristatymų buvo iš jau po rašytojo mirties išleistų poezijos knygelių. Tai „Suita Virginijai“ (2009 m.), kurią dar pats poetas buvo įteikęs leidyklai, bet jos nesulaukė, bei eilėraščių ir poemų knygelė „Freskos“ (2012 m.), kuri 2008 m. buvo įteikta leidėjams, bet tik 2012 m. ją išleido Lietuvos

Ilonos Katkienės nuotraukoje: lapkričio mėn. vakaronės dalyvės J. Caspersen, J. Senkutė, I. Gügi, I. Katkienė ir V. Bischoff Handschin prie mobiliosios bibliotekos knygos

rašytojų sąjungos leidykla. Šiandien šis kūrinys yra suvokiamas kaip literatūros palikimas. Jo išskirtinumas – „erotinių vaizdų telkinys, pirmas toks sodrus ir atviras lietuvių poezijoje“. Nutarusieji „Freskas“ išleisti teigia, kad nuslėpti šią S. Gedos kūrybos dalį būtų nešiuolaikiška ir neteisinga.

Sigito Gedos žmogaus ir kūrėjo pristatymui rėmėmės Viktorijos Daujotytės eseistiniu veikalu „Tragiškasis meilės laukas. Apie Sigitą Gedą: iš poezijos, užrašų, refleksijų“ (2010). Veikale pristatomi Sigitos Gedos gyvenimo ir kūrybos savitumai, prieštaravimo nestokojantis charakteris ir jo kūrybos genialumas. Anot V. Daujotytės, Sigitas Geda yra PIRMAJAME lietuvių poetų dešimtuose. Turėtų jame ir išsilaikyti.

Be savo vertinimų, įžvalgų ir pastebėjimų, literatūrologė V. Daujotytė knygoje pateikia paties Sigitos Gedos minčių *kompendumą*, sudarytą iš rašytojo esė, pokalbių ir knygų, atskleidžiančių jo pasaulėjautą, vertybes, požiūrį į kūrybą, lietuvių kultūrą bei literatūrą. Štai keletas jų, kurių aptarimas klubo vakaronėje ir sukūrė vieno reikšmingiausių lietuvių literatūros kūrėjų portretą.

Citatos iš „Man gražiausias klebonas - varnėnas“, 1998:

„Poezija sava prigimtimi yra... nelaimingųjų darbas, žaizduotojų pašaukimas“ (17 psl.).

„Man 10-15 yra gerų poetų ir aš nedarau iš jų sportininkų, kas atbėgs pirmas, kas antras, kas trečias. Kartais vieno gero eilėraščio užtenka poetui išteisinti. Kad parašytum vieną gerą eilėraštį, reikia daug pergyventi ir patirti“ (38 psl.).

„Aš galiu pasakyti, kad tada, kai pradėjau rašyti geresnius eilėraščius, man įtaką buvo padarę Čiurlionio paveikslai. Man Čiurlionis buvo artimas ne todėl, kad iš to paties krašto – gamtovaizdis iš vaikystės, gamtovaizdžio mistika“ (45 psl.).

Citatos iš „Žydintys lubinai piliakalnių fone“, 1999:

„Ką galiu parašyti? Beveik pabėgau, išsiplėšiau šį pavasarį iš namų, kad galėčiau atsitolinti nuo slogių idėjų, fatališkų nesėkmių savo gyvenime. Esu nelaimingas žmogus. Niekados negalėsiu būti atviras kaip didieji

prancūzai“ (90 psl.).

„Gyvenimo turinio – šit ko stokoja dabar poezija“ (145 psl.).

„Seniai norėjau parašyti: yra žmonių Lietuvoje, kurie mėgsta nustatinėti, kas yra geriausias ir didžiausias (poetas). Tačiau tai ne tik anachronizmas, bet ir idiotizmas“ (153 psl.).

„Nutylėtieji, užmirštieji, pažemintieji – mūsų kultūros rezervas“ (189 psl.).

„Mano prakeiktis nuo mažens buvo nesąmoningas noras turėti savo laisvės nuošalę. Iš kur tai žmogui? Ar visiems tas pats?“ (212 psl.).

„O kas nevėlu? Niekad nevėlu atitaisyti skriaudą, klaidą. Pasakyti teisybę. Bent kol žmogus gyvas“ (228 psl.).

„Nemanau, kad kas nors išlieka literatūroje su „Raštų“ tomiais. Kas rašo romanus - palieka vieną romaną (geriausiu atveju - porą). Kas eiles – keliolika eilučių. Netikėti savo talentu – kasdienė kontrolinė kuriančiojo būseną. Baisi, bet sykiu ir gelbstinti neviltis“ (333 psl.).

Citatos iš „Adolėlio kalendoriai“, 2003:

„Man „tėvai“, su kuriais turėjau grumtis, buvo Binkis, Strazdas, Maironis, Baranauskas... Ir dar daugelis kitų, gyvų bei mirusių. Lietuvoje bei svetur. Slaptas akstinas – susigrumti visad buvo gilioji įtampa...“ (445 psl.).

„Mažo žmogaus paguodai: visi „dideli žmonės“ yra gimę mažose trobelėse...“ (454 psl.).

„Garbė, meilė, ištikimybė (kaip ir dvikovos) dinga iš žmonių sąmonės tada, kai galutinai paaiškėjo, kad tai „per sunku“ žmogui“ (385 psl.).

„Visos liaupsės, apdovanojimai, premijos tik žudo mane. Taip sutrypsiu savąjį ego“ (453 psl.).

Ciuricho Lietuviškos Knygos klube yra kaupiama ŠLB mobilioji biblioteka. Ji gausėja iš mus aplankusių lietuvių rašytojų dovanotos savo kūrybos, Lietuvos leidyklų dovanų ir mūsų pačių surinktų, suaukotų bei padovanotų knygų. Joje dabar yra apie 130 knygų. Knygas galima keistis vakaronių metu. Mielai kviečiame Šveicarijos lietuvius naudotis šia biblioteka bei aukoti jau perskaitytas ir nebenorimas įdomias knygas. Primename, kad klubo veikla yra atvira visiems Šveicarijos lietuviams, norintiems skaityti lietuvių kalba, sekti literatūros naujoves,

susipažinti su lietuvių klasika ir moderniaja lietuvių kūryba bei pačiais rašytojais. Klubas renkasi Marios Lourdes katalikų bažnyčios (Seebach) pagalbinėse patalpose kartą per du mėnesius. Susitikimai vyksta sausio, kovo, gegužės, rugsėjo ir lapkričio mėnesiais.

Linksma trijų klubų analizė

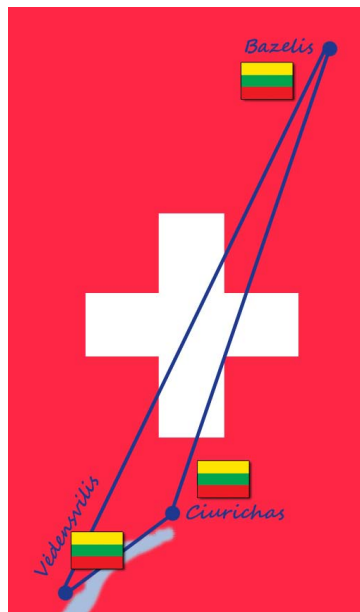

ILONA KATKIENĖ

Per vieną lapkričio savaitę sudalyvavau trijuose Šveicarijos lietuvių kultūrinuose klubuose, trijuose miestuose Vėdensvilyje (vok. Wädenswil, toliau tekste - V), Ciuriche (C) ir Bazelyje (B). Nutariau pasidalinti su jumis vidinio bendruomenės gyvenimo faktų analizės rezultatais, kurie patenkins jūsų smalsumą, o kai kuriuos gal net atves į vieną, du, o gal net į visus tris mūsų klubus, kad patirtumėte jų paslaptis savo kailiu.

Kiekybinė analizė

Dalyvių skaičius – 8 (V), 5 (C) ir 10 (B) individų (iš viso 21 unikalūs dalyvis), trukmė - 4,5 (V), 3 (C) ir 4 val. (B), atstumas tarp toliausių susitikimų taškų (V ir B) – 111 km.

Gastronominė analizė

V klubą įvardyčiau saldžiausiuoju dėl įstringančių į gurmaninę atmintį desertų, o taip pat jame gausiausia gėrimų įvairovė.

C klubą galima drąsiai pavadinti blaviausiuoju.

B klubui tinkamiausias pikančiškiausias vardas: jame gersiausia jama puikiu raudonu vynu bei vyrauja pikantiški užkandžiai.

Panašumai: Ir Vėdensvilio, ir Bazelio pasisėdėjimų ritualams priklauso raudonas minkštasuolis (akivaizdus Froido reliktas, pasireiškiantis pastoviais temų nutekėjimais į dalyvių vaikystės patyrimus) bei šampanas (burbuliukai - kunkuliuojančio bendravimo simbolis - atitinka susitikimų esmę).

Lokali garsinė ir terminė analizė

Aukščiausias triukšmo lygis – Vėdensvilyje. Kinas ir merginos – tai nedalomas gyvenimo džiaugsmą generuojantis junginys, drebinantis paveikslas, šaržais ir skrybėlaitėmis išpuoštas požeminis pop meno galerijos/namų kino salės sienas.

Ciuriche vidutinis garsinis fonas žemiausias, bet gaudė kompensuojantys Marijos Lourdes varpai, užė arbatinukas, šiugždėjo knygų lapai, aplink ausis vėlėsi genialios (?) S. Gedos poezijos atributai – neminėti padorioje aplinkoje dviskiemeniai žodžiai iš B, K ir P raidžių.

Bazelyje aidėjo daug murmesių, o pernelyg aukšti decibelai buvo tuoj pat nugesinami dviejų pavyzdinių tvarkos sergėtojų iš viršutinio aukšto. Vyravo harmoningas bangavimas, tik finalinėje susitikimo dalyje, feministinio tektoninio lūžio įsiūbuotas (ir kas galėjo įtarti, kad S. Parulskio knygos tam įkvėps?), grėsmingai pakilo daugiasluoksnis minčių cunamis, bet gana greitai buvo pakilia gaida neutralizuotas.

Šilčiausia aplinkos temperatūra – Vėdensvilyje, ekstremaliausi pokalbių temperatūrų svyravimai - Ciuriche, karščiausios diskusijų liepsnos – Bazelyje.

Panašumai: Vėdensvilyje ir Ciuriche gausiai naudojamas žvakių apšvietimas, o minkščiausios sėdinėjimo ir gulinių vietos – Vėdensvilyje ir Bazelyje.

Kokybinė analizė

Visur vyko gana fokusuotos grupinės diskusijos, skyrėsi tik turinys.

Vėdensvilyje aptartų temų diapazonas plačiai apėmė kultūrinės integracijos, praktinės buities aspektų ir laisvalaikio organizavimo sritis.

Ciuriche daugiausia dėmesio skirta literatūrinės situacijos Lietuvoje, skandalų įtakos tiražams bei S. Gedos biografinių momentų aptarimui.

Bazelyje gvildentos S. Parulskio vietos lietuvių literatūroje ir daugialypės jo knygų temos, o taip pat aptarti priklauso jaunimo kategorijai kri-

terijai, tautinės mąstymo klischės bei kultūrinimosi galimybės Šveicarijoje.

Panašumai: 1. Ciuricho ir Bazelio klubuose sielų atodangoms aktyviai pritaikyta biblioterapija, o Vėdensvilyje – filmoterapija, abi veikiančios pagal principą „lengviausia pamatyti problemą, kai ji užgriūna kitą“.

2. Vėdensviliui ir Bazeliui būdingas visiškas dalyvių rolių susimaišymas, Ciuriche išlaikyta tradicinė orientacija.

Išvados

Vokiškos Šveicarijos dalies lietuvių tapatybės išsaugojimui ir dvasiniams polėkiams kliūčių nėra: dirva - derlinga, gerai išpurenta, telieka augti ir žydėti!

ŠLB kalėdinė paramos akcija Kruonio senelių namams

DR. INGA BELEVIČIŪTĖ BUCHS

Išpūdžiai iš kelionės

Iš Kruonio senelių namų direktorės Angelės Matulaitienės laiško:

Seneliams išvyka į sanatoriją labai patiko. Jie džiaugiasi pakeitę nusistovėjusią rutiną ir pastiprinę fizinę, bei dvasinę sveikatą. Vis dar gyvename sanatorijos išpūdžiais. Dėkojame jums už suteiktą galimybę nudžiuginti senelius. Linkime visai Jūsų bendruomenei Dievo palaimos ir sveikatos. Daugiau informacijos - pas Ingą Belevičiūtę ingosb@gmail.com

Kaip buvo panaudotos lėšos

Paaukoti pinigai buvo panaudoti senelių išvykai ir reabilitacijai sanatorijoje *Versmė* Birštone. Likę 300 LT buvo panaudoti senelių namuose vykusiai šventei.

Seneliai vyko į sanatoriją du kartus birželio mėnesį po keturis žmones kartu su lydinčiu asmeniu. Sanatorijoje gydytojas paskyrė įvairias procedūras: purvo vonias, masažus, kvėpavimo procedūras. Senjorams itin patiko druskų kambariai ir vaistažolių vonios. Kadangi daugelis senelių skundžiasi sąnarių ligomis, jiems buvo skirtos specialios procedūros. Seneliai lankėsi Birštono bažnyčioje, kurioje meldėsi kas vakarą ir aplankė keletą miesto koncertų.

Dr. Graziano Pedroja – lietuviai panašūs į šveicarų

VIRGINJA
SIDERKEVIČIŪTĖ

Dr. Graziano Pedroja, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Cugo ir Ciuricho kantonams, Šveicarijos-Lietuvos Prekybos rūmų prezidentas - gerai pažystamas Šveicarijos lietuviams, mielai bendradarbiauja su ŠLB, remia bendruomenės projektus. Jūsų dėmesiui pokalbis su dr. G. Pedroja.

Š. m. rugsėjo 20-21 d. Ciuriche organizavote seminarą „Verslo ryšių plėtojimas tarp Šveicarijos ir Lietuvos“, kurio tikslas buvo pristatyti Lietuvos įmones kaip galimus verslo partnerius Šveicarijoje. Ar esate patenkintas rezultatais?

To reikėtų paklausti dalyvių... Iš organizacinės pusės galima teigti, kad viskas puikiai pavyko, o ir dalyviai labai teigiamai atsiliepė apie seminarą.

Kokios firmos galėtų sėkmingai plėtoti verslą Lietuvoje?

Seminaras patvirtino, kad kai kurių sričių firmos gali labai gerai bendradarbiauti su Lietuvos įmonėmis. Visų pirma informatikos įmonės ir visos technologijos įmonės, kurioms reikalingas didelis skaičius gamyboje dirbančių darbuotojų. Seminaro metu buvo daug kalbama ir apie užsakomąsias paslaugas (angl. - outsourcing). Tam tikrų gaminio dalių gaminimas Lietuvoje apsimoka dėl žemesnio atlyginimo Lietuvoje bei palankaus euro ir lito keitimo kurso.

Lietuvoje galima surasti nemažai pavyzdžių, rodančių kaip efektyviai gali bendradarbiauti mokslo ir verslo atstovai. Pavyzdžiui, iš Lietuvos sėkmingai eksportuojama lazerių technologijos gaminiai į užsienį, tame tarpe ir į Šveicariją, už daugelį milijonų eurų per metus. Jūsų nuomone, kokios įmonės galėtų savo

produkciją sėkmingai eksportuoti į Šveicariją?

Dėl lazerių technologijų nenorėčiau nieko sakyti, nes galiu patekti į interesų konfliktą. Bet su savo klausimu pataikėte į dešimtuką – Lietuvos moderniosios technologijos gerai išvystytos ir gerai žinomos visame pasaulyje. Mano nuomone trūksta strateginių idėjų bendradarbiavimui su užsienio firmomis, tame tarpe ir Šveicarijoje, tam, kad produkcija būtų geriau reklamuojama. Tai labai kompleksiška tema, realybė yra įvairiapusė, dėl to Šveicarijos-Lietuvos Prekybos rūmų valdyba kitame seminare šią temą plačiau nagrinės.

Nuo 2010 m. esate Šveicarijos-Lietuvos Prekybos rūmų prezidentas. Prekybos rūmai nuolat rūpinasi ekonominių santykių tarp Lietuvos ir Šveicarijos plėtojimu. Kaip atrodo Jūsų kaip Prekybos rūmų prezidento darbas ateityje, kokius veiklos prioritetus numatote?

Ar toliau liksiu Prekybos rūmų prezidentas nuspręs valdybos nariai... Kartu su valdyba per paskutinius 2,5 metų jau daug padarėme ir mūsų veikla yra gerai matoma. Labai gaila, bet negauname jokios paramos iš valstybės ir turime verstis savo išgalėmis. Tačiau nežiūrint to, noras veikti yra didelis. O kaip žinia, kur noras yra, atsiranda ir galimybės...

Ar Lietuva yra patraukli investuotojams dėl savo geros geografinės padėties: gal Jums teko pastebėti tokias tendencijas, kad užsienio firmos iš pradžių nori įgyvendinti savo verslo idėjas Lietuvoje, o po to pvz. Rusijoje?

Taip buvo prieš du tris metus, Rytų Europos šalys aktyviai veikia ir Lietuvą dabar jau apeina. Lietuva dabar dar galėtų atlikti svarbų vaidmenį geležinkelio ir prekių transporto srityje iš tokių šalių kaip Kinija, Indija, Kazachstanas ir pan. Bet tam reikėtų didelių investicijų, bei atlaikyti konkurenciją.

Esate Lietuvos garbės konsulas Cugo ir Ciuricho kantonams. Lietuvių

Dr. Graziano Pedroja.
Nuotrauka iš asmeninio archyvo

bendruomenė pažysta Jus kaip charizmatinį Lietuvos garsintoją Šveicarijoje bei gerą mūsų šalies bičiulį. Kaip tapote Lietuvos garbės konsulu Šveicarijoje?

Dėkoju už tokį malonų apibūdinimą. Esu garbės konsulas Cugo ir Ciuricho kantonams, pagal naują potvarkį (kiekvienam kalbiniame regione gali būti tik vienas garbės konsulas) esu atsakingas ir už visą vokiškąją Šveicarijos dalį.

Ankstesnis ambasadorius – Vytautas Plečkaitis – pageidavo, kad Ciuricho konsulato darbą perimtų verslininkas. Atsitiktinumo dėka likimas lėmė, kad buvau reikalingu laiku reikalingoje vietoje. Nors aš asmeniškai ir netikiu atsitiktinumais.

Jau daug kartų buvote Lietuvoje, pažįstate Lietuvą ir lietuvius. Kaip galėtumėte apibūdinti lietuvius?

Pastebėjau, kad lietuviai ir šveicarai labai panašūs: nedrąsūs, bet neuždari, lengvai bendraujantys, bet neplepūs, nuoširdūs, per daug nelandūs žmonės. Trumpai tariant: su lietuviais dirbti yra smagu.

Ir, jeigu leisite pridurti – tarp mūsų tariant: niekur negalima pamatyti tiek gražių moterų kaip Lietuvoje...

DIANA BRUNNER

Atsitiktinimai (o gal ir ne?) kartais pasuka gyvenimo kelią visai nenumatyta linkme, dovanoja draugystes ir naują gyvenimą. Tikriausiai taip galima vienu sakiniu apibūdinti šveicaro Werner Zwimpfer gyvenimą. Su juo susipažinau praeitais metais Liuceroje, Venitės kalėdinėje mugėje. Prieš septynis metus šioje mugėje stovėjau ir aš, pristatydamas Lietuvą ir pardavinėdamas lietuviškus gaminius. Atsimenu, buvo labai šalta... Šiomet, jau ketverius metus iš eilės, Liucernoje Lietuvai atstovaus ponas Zwimpfer. Jis mielai pasidalino savo įdomia istorija, kaip iš šveicaro tapo lietuviu.

xxx

„Kadaise pats buvau aktyviu irklotoju, trylika metų vadovavau tarptautinės irklotojų regatos prie Raudonosios jūros komandų priežiūros skyriui. 1993 metais mano darbas tapo labai sudėtingas, kai vietoje vienos TSRS komandos į varžybas užsiregistravo visas tuzinas neprofesionaliai organizuotų naujų rinktinė. Ypač sunku buvo spręsti kalbos problemas, tačiau čia labai padėjo emigrantai, atvykę iš Sovietų Sąjungos: jie padėjo bendrauti, mūsų supratimu, „labai tolimomis“ Rytų Europos kalbomis. Tačiau vertėjai neturėjo supratimo apie techninius ir specifinius irklavimo sporto terminus, tad visą savo laiką praleidau kartu su rinktinėmis.

Trečiadienio vakarą, prieš pat regatos savaitgalį, į mano duris pasibeldė du jauni irklotojai. Taisyklinga anglų kalba vienas iš jų paaiškino, kad dėl labai gerų rezultatų dabartiniame sezone jiems buvo leista atvykti į Šveicariją lėktuvu. Tai jie ir padarė, tačiau esantys be pinigų, valties ir vairininko. Su neviltimi jie man paaiškino, kad

likusioji rinktinės dalis važiavo autobusu ir dėl trūkstantų dokumentų stovi prie Vokietijos-Lenkijos sienos, jų atvažiavimas laiku neįmanomas.

Iš šios netikėtos situacijos, minučių bėgyje, išsirutuliojo likimo suvesta bendrija. Aš telefonu perspėjau savo šeimą, kad savaitei laiko namo parsivešiu du svečius. Mano 14-metė duktė siaubo apimtu balsu perdavė žmonai naujieną: „Tėvas išprotėjo, parveda du rusus namo“.

Tą vakarą sportininkams buvo paruoštas miegojimo kambarys, jie buvo pamaitinti ir dukrai aiškinome, kad lietuviai nėra rusai. Kitą dieną suorganizavome dvivietę valtį su vairininku mano „Rotsee“ klube. Buvau nustebintas didelio lietuvių entuziazmo. Nepaisant visų sunkumų, jie buvo pasiruošę kovoti visomis jėgomis. Pas italų „pasiskolinę“ 25 metų senumo valtį, gavome starto leidimą penktadienio pirmos atrankos varžyboms. Taip pasiruošę, abu irklotojai startavo ir visų nuostabai, nepaisant senos valties ir tik itališkai šnekančio vairininko, plaukė neatsilikdami nuo kitų. Po varžybų jie man pasakė, kad su ta medine valtimi jie plaukė pusę minutės ilgiau nei įprastai.

Tada Ciuriche parūpinau lietuviams naują plastmasinę valtį ir išsiunčiau juos tos valties parsivežti. Tuo pat metu, kai „mano“ atletai važiavo į Ciurichą, regatos sumaištyje mane susirado vienas treneris. Paaiškino ieškąs savo dviejų irklotojų. Tai buvo „mano“ atletų treneris, kuris po ilgo laukimo prie vokiečių-lenkų sienos, nepaisant didelio vėlavimo, kartu su vairininku ir dviviete valtimi vis dėlto spėjo atvykti į Liucerną. Kita rinktinės dalis nusiminę turėjo apsisukti ir grįžti namo. Treneris buvo labai nustebęs, kai papasakojau apie atrankos varžybas. Aš susisiečiau su sportininkais Ciuriche ir paprašiau, kad jie kuo greičiau grįžti atgal į Liucerną. Jie vis negalėjo patikėti, kad jų treneris ir vairininkas vis dėlto atvyko į Šveicariją.

Kas vėliau įvyko, man buvo sportinis stebuklas. Rintinė sėkmingai startavo paguodos plaukime, laimėjo pusfinalį ir

taip pateko į finalą, kur stėjo kovon su „nenugalimomis“ legendomis iš Italijos. Viso irklotojų pasaulio nuostabai, Einiaus Petkus ir Juozas Bagdonas tapo „Rotsee“ regatos nugalėtojais ir nugalėjo jau daugelio metų prizininkus brolius Agabnale iš Italijos.

Po šio įvykio kitaip pradėjau žiūrėti į Lietuvą. Dar tų pačių metų spalį lankiausi Vilniuje. Škart buvau prižiūrimas aš! Man buvo labai įdomu pačiam patirti pasikeitimus Lietuvoje po nepriklausomybės atkūrimo.

Po šios kelionės prasidėjo intensyvus bendradarbiavimas: suorganizavau „savo“ komandai treniruotį stovyklą Zarnene (vok. Sarnen), kartu kaip prižiūrėtojas važiavau į visas regatas Vakarų šalyse.

Prieš dešimt metų pardaviau savo firmą ir nuo to laiko organizuoju šveicarų irklotojų turus ir įspūdžių keliones po Lietuvą: irkluojame su mano nuosavomis valtimis po nepakartojamų Trakų ežerų regioną, plaukiame Nemunu nuo Druskininkų iki Kauno marių, su dviračiais važiuojame į Kuršių neriją, dažniausiai kanojomis plaukdami grožimės Ignalinos/Palūšės ir Molėtų vandens kraštovaizdžiu. Man dažnai labai padeda buvę sportininkai.

Per paskutinius penkerius metus Lietuvos rinktinė tapo nepaprastai stipri. Man labai smagu padėti šiems jauniems, labai motyvuotiems pasaulinės klasės atletams, paremti juos kylant sporto karjeros laiptais.

Einius Petkus per tą laiką tapo Dr. Einiumi Petkumi ir dirba nacionalinio olimpinio instituto vadovu Vilniaus pedagoginiame universitete.

Nacionalinės lietuvių rinktinės rezultatai paskutiniais metais buvo žymiai geresni nei šveicarų, kur irklotojų asociacija daug kartų didesnė.

Trumpai apie Venitės kalėdinę mugę

Irklotojos Gabrielė Albertavičiūtė ir Vaida Arbočiūtė po savo studijų niekaip nerado darbo. Su dideliu entuziazmu jos man atsiuntė detalų „biznio planą“ apie lietuviškos kavinės Liucernos senamiestyje įsteigimą. Šios idėjos

Kaip šveicaras Lietuvos patriotu tapo

Autorės nuotraukoje - jaukus lietuviškas kioskelis tarptautinėje kalėdinėje mugėje Venite. Dešinėje - Werner Zwipfer

įgyvendinimui trūko tik pinigų. Man teko jas labai nuliūdinti, kad šis planas nėra įgyvendinamas. Kaip išeitį aš pasiūliau Gabrielei ir Vaidai galimybę „apsiuostyti“ šveicariškame verslo pasaulyje, reprezentuojant Lietuvą Venitės mugėje. Kiosko nuomos kainą aš sumoku iš savo kišenės, mugėje reklamuojau savo irklavimo turus Lietuvoje. Merginos gyvena mano namuose ir kartu pardavinėjame jų atsivežtus produktus ir gaminius. Lietuva yra viena iš keleto tautų, kurių verslininkai atvažiuoja iš šalies. Beveik visos kitos šalys yra reprezentuojamos Šveicarijoje gyvenančių užsieniečių.

Labai gaila, bet Vaida ir Gabrielė atsisveikino su aktyviuoju sportu. Tačiau tai neturėjo įtakos sprendimui, kartu su simpatiškais merginomis ir toliau dalyvauti projekte. Galbūt man pasiseks jas perkalbėti grįžti į varžybų pasaulį.

Šiais metais Venitėje dalyvausime jau ketvirtą kartą. Kiekvieną kartą mus aplanko irklautojų turuose dalyvavę šveicarai iš visos šalies. Taip pat prie mūsų kiosko prieina vis daugiau lietuvių. Mūsų noras būtų, panašiai kaip pas suomius, kad kioskelis taptų lietuvių susijimo vieta per tas keturias prieškalėdines dienas.

Venitės organizatoriai nurodė pardavinėti tipiškas prekes, susijusias su Kalėdomis ir žiema. Šakočiai ir gintaras įvairiausioje formoje jau priklauso prie mūsų standartinio prekių asortimento.

Kulinarijos srityje planuoju pasiūlyti vieną pagrindinių irklautojų patiekalų - grikius su vištiena ir daržovėmis bei karštą sriubą.

Dar kol kas neaišku, bet labai tikėtina, kad lietuvių nacionalinė irklautojų rinktinė tuo pat metu treniruosis Zarnene. Jei tik man pavyks, atsivešiu į mugę vieną ar du irklautojus (šeštadienį po pietų ir sekmadienį visą dieną). Manau, kad jie daug įdomaus papasakos besidomintiems svečiams.

Ko klausia Venitės mugės svečiai? Iš vienos pusės, mums labai įdomu, iš kitos pusės labai nusiviliame, kiek mažai žmonės žino apie Lietuvą. Mano pagrindinė užduotis šioje mugėje - suteikti svečiams kuo daugiau informacijos ir galbūt rasti vieną kitą grupę, norinčių dalyvauti irklautojų turuose. Vaida ir Gabrielė šia vasarą man padovanojo marškinėlius su angliškai užrašytais atsakymais į dažniausius klausimus:

LIETUVA
5 NE:

1. Ne, mes nesame Rusijos dalis.
2. Ne, mes negeriname degtinės kibirais.
3. Ne, mes nekalbame rusiškai.
4. Ne, Ryga – ne mūsų sostinė.
5. Ne, mes ne iš Azijos.

Jei galvojate kitaip, jums reikia mano pagalbos...

xxx

Mugė vyksta Liucernoje, Kappel-platz, gruodžio 13-16 dienomis.

Svečiuose

VIRGINIJA
SIDERKEVIČIŪTĖ

Idėja pasikalbėti su pirmaisiais ŠLB nariais kilo pernai, rengiant jubiliejinį „Šveicarijos lietuvių žinių“ numerį, skirtą 60 metų sukakčiai nuo pirmojo šio leidinio numerio išleidimo. Jau tada norėjau aplankyti ilgametę mūsų bendruomenės narę Angelę Gegeckienę. Deja, niekaip negalėjau su ja susisiekti, šiemet istorija vėl kartojosi: nesvarbu, ar skambinčiau prieš pietus, ar vakarop, A. Gegeckienės nepavyko surasti senelių namuose Ciuriche, kur ji jau keletą metų gyvena. Tada susisiečiau su taip pat ilgamečiu ŠLB nariu dr. Algimantu Gegecku ir jis mane pakvietė pokalbiui į Brugą, o po to pasirūpino, kad galėčiau pasikalbėti ir su jo mama Angele Gegeckiene.

Dr. A. Gegeckas

Nuo Brugo iki dr. A. Gegecko namų Vindiš (Windisch) vos 1,5 kilometro. Pakeliui ponas Gegeckas dar spėja aprodyti didžiausią ir geriausiai išsilaikiusį amfiteatrą *Vindonissa*, kuriame anais laikais tilpdavo iki 10 000 žmonių. Namuose mus pasitinka besišypsanti Algimanto žmona olandė Gerda, vaišina mus kava ir saldumynais, o Algimantas pamažu pradeda pasakoti apie savo tėvelių Angelės ir Vlodo bei savo gyvenimą Šveicarijoje pokario metais.

Algimanto tėvas buvo valstybės tarnautojas, dirbo Kauno centrinio pašto Valdybos skyriaus viršininku. Iš vieno savo bičiulio sužinojo, kad įtrauktas į likviduojamų asmenų sąrašą. Vladas Gegeckas apsisprendė pasitraukti iš Lietuvos, kartu būtinai norėjo pasiimti ir savo merginą - Angelę Kuzmickaitę. Kad jiems būtų mažiau problemų kelionėje, jie nusprendę skubos tvarka susituokti ir po poros dienų, 1944 m. liepos 7 d. su tikslu patekti į Šveicariją pabėgo iš Lietuvos. Pasiekus pietų

pas ŠLB senbuvius Angelę Gegeckienę ir dr. Algimantą Gegecką

Vokietiją Konstanco miestą, paaiškėjo, kad įvažiuoti į Šveicariją nepavyks, jie su kitais karo pabėgėliais buvo apgyvendinti Meskirche (Messkirch), kur Gegeckai gyveno ir dirbo apie 10 mėnesių, o 1945 m. balandžio mėn. pasiekė Šveicariją ir buvo apgyvendinti Adlisvilio pabėgėlių stovykloje. Ten ir gimė Algimantas.

Negana to, kad gyvenimas pabėgėlių stovykloje buvo ir taip sunkus, jo mama Aldona Angele susirgo tuberkulioze: „Apie penkis metus mamai teko gydytis sanatorijose. Aš „keliauvau“ iš Davoso *Pro Juventute* vaikų namų, į šeimą Klosters ir galiausiai į Valtersvilyje (vok. Waltersvil) Cugo kantone esančius vaikų namus, priklausiančius vienuolynui. Kai mama pasveiko ir tėveliai galiausiai gavo kambarėlį Valizelino (Walliselen) barakuose, pasiėmė mane pas save. Pradėjau mokytis lietuvių kalbos su tėvais, man tai buvo svetima kalba. Iverdono pabėgėlių stovykloje apie pusantų metų girdėjau lietuvių kalbą, bet po to, patekęs į vaikų namus, išmokau kalbėti šveicarų dialektu. Nors tėtis buvo akademikas, bet nelabai mokėjo kitus mokytis. Sunkiai man sekėsi linksniavimas, nosinių rašymas. Mama pasakojo, kad nelabai tenorėjau mokytis lietuviškai, pirmą kartą savo noru prabilau lietuviškai būdamas šešerių metų. Man buvo padaryta kelio operacija, tėvai galėjo aplankyti tik vieną-dvi dienas per savaitę po keletą valandų. Vieną kartą teko ilgokai laukti, kol tėvai pas mane atėjo, kiti vaikai jau seniai sėdėjo su savo tėvais. Tada dėl to lietuviškai pasiskundžiau... Lietuvių kalbos mokiausi iš namuose turėto lietuvių kalbos vadovo, išleisto Anglijoje, tačiau gerai pramokau tik besimokydamas gimnazijoje, kai pradėjau mokytis lotynų. Tada ir lietuvių kalbos gramatika pradėjo „dėliotis į savo vietas“. Tiek pradžios mokykloje, tiek gimnazijoje mokslai sekėsi gerai. Buvo atvejis, kai teko rašyti rašinėlių Ciuricho dialektu ir mokytojas nustebeš turėjo konstatuoti, kad aš geriau rašau dialektu, nei mano bendraamžiai šveicarai“, - dalijasi savo prisiminimais iš vaikystės ir jaunystės Algimantas.

Lietuva Šveicarijoje

„Jei prisistatydavau lietuviui, tai arba nebūdavo jokios reakcijos, arba manydavo, kad esu iš Litau (vok. Littau) miestelio prie Liucernos. Lietuva Šveicarijoje buvo nežinoma. Dar būdamas studentu, buvau išrinktas ŠLB valdybos pirmininku. Norėjau populiarinti Lietuvos vardą, dėją pastangas, kad vienoje radijo stotyje, dabartinėje DRS, būtų leidžiamos plokštelės su lietuviška muzika - turėjome jų šiek tiek namuose, dar paskolino J. Stasiulienė. Perdaviau jas į radijo stotį, keletą kartų ten buvau, kalbėjausi su redaktoriumi, bet lietuviška muzika nenuskambejo iš šveicariško eterio. Nors Šveicarija pilnai Lietuvos aneksijos nepripažino, bet vieno pokalbio metu radijo darbuotojas pasakė, kad jie negali leisti tokios šalies muzikos, kuri iš viso neegzistuoja... Su tėčiu rinkome Ciuriche parašus peticijai prieš Lietuvos okupaciją, surinkome jų labai daug, mums pasirašė net pats miesto burmistras“, - apie savo lietuvišką veiklą pasakoja dr. Algimantas Gegeckas. „Būta daug ir administracinės veiklos, būdamas ŠLB valdybos pirmininku labai daug pagalbos nesulaukdavau iš kitų. 1966 m. dalyvavau Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Amerikoje; teko truputį anksčiau apie pusantro mėnesio išeiti iš studijų, kad galėčiau vykti. Po grįžimoėjau į armiją, vėl apie šešias savaites pavėlavau į universitetą, buvo labai daug darbo, reikėjo praktiškai dviejų semestrų medžiagą vienu kartu mokyti. Tada ir teko atsisakyti pirmininkavimo. Amerikoje užsimezgė draugystė su ten gyvenančiais lietuviais, pas kuriuos buvau apsistojęs. Po to dar daugelį metų iš eilės atvažiuodavo Amerikos lietuviai į Ciurichą, rodydavau jiems miestą, pats geriau su Ciurichu susipažinau“, - tęsia savo pasakojimą dr. A. Gegeckas.

Po medicinos studijų Ciuricho medicinos universitete A. Gegeckas dirbo kalnuose, o 1978 m. atsidarė privačią medicinos kliniką Vindiš miestelyje. Darbui jį pasikvietė šveicarų kilmės gydytojas, turintis labai daug pacientų. Atsidaryti kliniką kalnuose, kur tuo metu dirbo, buvo praktiškai

Dr. Algimantas Gegeckas.
Nuotrauka iš asmeninio archyvo

nejmanoma, bandė ir Ciuriche, bet ir ten trukdė tai, kad buvo užsienietis. Nors jo darbdavys jau turėjo vieną gydytoją pagalbininką Vindiš miestelyje, bet jis blogai kalbėjo vokiškai, nes atvyko iš Amerikos. Vienas iš pirmųjų pacientų prasitarė, kaip miestelio žmonėms pasakojo, kad su gydytoju neištariama pavarde galima žymiai geriau susikalbėti, nei su gydytoju „amerikonu“. Tas „amerikonas“ buvo praktiškai Algimanto kaimynas, bet pacientai jo nemėgo. Todėl gydytojas darsyk ieškojo, kas jam palengvintų darbą ir taip dr. A. Gegeckas pradėjo darbą klinikoje. Žmonės greitai apsiprato ir po pusės metų pacientų nestigo. Dirbant bendrosios praktikos gydytoju laiko lietuviškai veiklai daug nelikdavo, reikėjo rūpintis šeima, trimis augančiais vaikais.

„Dėl pavardės buvau dažnai palaikomas graiku. Lietuvišką pavardę yra tekę tiek kartų paraidžiui sakyti, kad tai galėčiau padaryti ir skaitydamas laikraštį“, - šmaikštuoja pašnekovas. Nors dėl pavardės yra kilę daug nepatogumų, bet apie jos keitimą jis niekada nepagalvojo. Gegeckų šeima artimai bendravo su Pečiulionių šeima, Joana Stasiulienė. Nors ir buvo šeimos draugė, tėvelis neleido šokti „Viltyje“, kad nenukentėtų mokslai. Šeima vertėsi finansiškai sunkiai, pavyko gauti stipendiją, mokantis gimnazijoje, o po to ir universitete. Mokslas universitete

buvo pirmoje vietoje, neišlaikius egzaminų nebūtų galimybių toliau gauti stipendiją. Algimantas pasakoja, kad pora kartų buvo „Vilties“ repeticijoje, bet net ir labai norėdamas, negalėjo šokti.

A. Gegeckas prisimena, kaip su mama ir kitais Šveicarijos lietuviais atidžiai sekė Sąjūdžio judėjimo veiklą, džiaugėsi Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimu. O po kruvinių sausio 13 d. įvykių ant savo klinikos Vindiš iškėlė juodą vėliavą, kad eidami pro šalį šveicarai nors trumpam susimąstytų apie kitos mažos tautos likimą...

„Tėvelis Vladas dažnai sakydavo, kad mūsų šaknys išrautos, o aš sakau - aš iš viso šaknų neturiu, ilgą laiką gyvenau tarp dviejų pasaulių. Šveicarija, nors ir mano gimtinė, namuose buvo daug Lietuvos prisiminimų, augau lietuviškumu alsuojančioje aplinkoje. Tėvai visą laiką tikėjo, kad greitai baigsis okupacija ir jie galės grįžti į Lietuvą. Į kraują buvo įaugęs netikrumo jausmas: man dar ilgai atrodė viskas laikina, lyg ant nugaros nešiotum kuprinę ir lauktum ženklo, kad reikia išvykti iš Šveicarijos“, - susimąstęs prisimena ponas Algimantas.

Angelė Gegėckienė

Dr. Algimantas Gegeckas pasirūpino, kad susisiektų su jo mama. „Daug kas mąno, kad jei gyvenu senelių namuose,

tai visą laiką ir sėdžiu kambaryje. Bet man veiklos čia netrūksta ir mane surasti kambaryje tikrai sunku“, - paskambinusi greitakalbe bėrė ponias Angelė. Po keleto dienų sutartu laiku pasibeldžiau į jos duris. Ponias Angelę gerai prisimenu iš Vasario 16-osios minėjimų Ciuriche, ją kasmet ten matydavau. „Nesu namisėda, anksčiau, kai dar lengviau galėjau judėti, ilgai vaikščiodavau palei Limat upę. O prieš atvažiuodama į senelių namus keletą metų iš eilės pirkdavau metinį bilietą traukiniams, esu išmaišiusi visą Šveicariją, kaimynai net juokaudavo, kad mano namai traukinyje“, - prisipažįsta ponias Angelė.

Jaukiai įsitaisome Angelės kambaryje ir ji gražiai dėliodama mintis pasakoja savo šeimos istoriją nuo to momento, kai pabėgo iš Lietuvos, apie sūnaus gimimą pabėgėlių stovykloje, sunkią ligą, išsiskyrimą su sūnumi, vėliau ir apie vyro ligą bei mirtį.

Kai ilgus metus gydėsi tuberkuliozė, galėdavo kartais aplankyti sūnų pakaitomis su vyru – dėl pinigų stygiaus negalėjo to padaryti kartu. „Mums sūnus buvo viskas gyvenime, todėl kiek išgalėdami rūpinomės sūneliu ir vaikų namuose. Algimantas buvo vienuolių mylimas, net ir kai jau gyvenome visi kartu ir tekdavo sūnų subarti, Algimantukas gąsdindavo, kad pasiskųs tetai Mari“, - šypsosi ponias Angelė, prisimindama sūnaus globėjas.

„Žinome, esame be galo dėkingi mus, karo pabėgėlius, prigludusius Šveicarijai. Nors vėliau ir nebadavome, bet teko daug vargo ir nepriteklių patirti“, - susijaudinusi prisimina ponias Angelė. Sunkūs buvo įsitvirtinimo Šveicarijoje metai, nors vyras ir turėjo aukštąjį išsilavinimą, jam teko dirbti pagalbinu darbininku ABB fabrike. Iš pradžių vyras sakė, kad nesvarbu, kokį jis darbą dirba, svarbu tik tai, kad gali dirbti ir išlaikyti šeimą. Sunkiai išsimokslinęs Lietuvoje, pats finansavęs savo studijas gimnazijoje ir universitete, karo nublokštas į Šveicariją vyras antrą kartą nebeturėjo jėgų pradėti gyvenimą iš naujo, susirgo depresija.

Dr. A. Žiogo nuotraukoje - Angelė Gegeckienė

Pabėgimas į Šveicariją - jau antroji V. Gegecko priverstinė emigracija: kartu su tėvais, gelbėdamiesi nuo bado, per pirmąjį pasaulinį karą bėgo iš Lietuvos į Kazanę, atgal grįžo apie 1920 m. Jam nežinant, prisipažįsta ponias Angelė, ji nuėjo pas gydytoją ir papasakojo apie sunkų jo gyvenimą. Iš gydytojo išpešė tik pažadą, kad jis parašys rekomendaciją dirbti lengvesnį darbą. Taip Vladas gavo darbą raštinėje. Pati Gegeckienė baigė siuvėjos kursus, bet tas darbas nebuvo jai labai prie širdies ir ji vis ieškojo kito darbo. Tuberkuliozės lygos dėka jai pavyko įsidarbinti nedidelėje knygriškloje, kur ponias Angelė išdirbo 25 metus. Siuvėjos amato irgi nepamiršo, siuvo savo abiems vyrams drabužius.

„Pokario metais Šveicarijoje labai stigo butų ir šveicarai mieliau išnuomodavo savo butus vietiniams gyventojams“, - prisimena Angelė. Iš barako Valizelene išsikraustyti pavyko negreitai.

Nors V. Gegeckas dirbo fabrike ir socialinio skyriaus darbuotojos nuolatos surasdavo butų, kuriuos jie galėtų gauti, bet nuėjus šveicaram visada pareikšdavo, kad butas jau išnuomotas. Ponias Angelė sako, kad tik atsikėlus gyventi į senelių namus, po beveik 60 metų ji suprato, kodėl anuomet jiems taip ilgai užtruko buto paieškos. Nors ji puikiai supranta Ciuricho dialektą, dažniausiai ir dabar kalba standartinė vokiečių kalba, vos apsigyvenusi senelių namuose, išgirdo akiplėšiškai ištartą vienos šveicarės pastabą: „Čia kalbama Ciuricho dialektu, o ne vokiškai!“. „Mes su vyru eidami į susitikimus su butų šeimininkais kalbėjo standartinė vokiečių kalba, mes buvome svetimi....“

Likimas nebuvo palankus Vladui Gegeckui ir vėliau: devyniasdešimtųjų

pradžioje dėl vairuotojo kaltės buvo pervažiutas beeinantis per pėsčiųjų perėją. Nors po avarijos jis ir atsigavo, galėjo vaikščioti, bet kalbėti negalėjo. Septynerius metus Angelė rūpinosi savo vyru. Jo slaugyti nereikėjo, jis bendrauti jau nebebuvo galima, nei atsakyti, nei raštu parašyti nieko negalėjo. „Būdavo ateina prie manęs, niekam nesuprantama kalba kažką sako. Aš nieko nesuprantu, bet sakau: „Gerai Vlada, padarysiu, ko prašai“. Galvoju, jis pamirš, vėl ateina, jau pikta vėl kažką aiškina. Tada jam turėjau verkdamas pasakyti, kad jis sunkiai serga ir aš nieko nesuprantu, ką jis man pasakoja. Vyras suprato, kad jis negali kalbėti, daugiau nebesikreipė“, - prisimena paskutinius savo vyro gyvenimo metus ponias Angelė.

Angelė Gegeckienė puikiai prisimena savo darbo metus ŠLB valdyboje: ji buvo revizorė, vėliau – kasininkė. Net įkopusi į aštuntą dešimtmetį, rūpinosi ŠLB finansais, nes ilgai neatsirado žmogus, norintis ir galintis iš perimti šias pareigas.

„Nesvarbu, kad sulaukiate kritikos dirbdami valdyboje, darykite tai toliau. Nesiklausykite, jei kartais kas kritikuoja, juk dirbant visada pasitaiko klaidų, svarbu, kad lietuviška veikla nenutrūktų Šveicarijoje“, - taria drąsinančius žodžius ŠLB senjorė. „Lietuva buvo ir yra mums be galo svarbi. Lyg būtų vakar viskas buvę, puikiai pamenu, kaip pačios siuvome lietuviškus tautinius drabužius: net iš Lietuvos atsivežtų lininių drobių pasisiūdinome palaidines, jas išsiuvinėjome. Dabar jau nedaug mūsų, lietuvių karo pabėgėlių Šveicarijoje liko, antrankos pirštų galima suskaičiuoti. Išnaudojate jau paskutines progas pasikalbėti su manimi, man jau greitai devyniasdešimt“ – išlydėdama prasitaria.

Dėkoju jai už nuoširdų pokalbį, atsisveikinu, o ponias Gegeckienė stovi prie savo kambario durų ir ilgai man pavymui moja. Tikiu, kad dar ne kartą ją išvysime mūsų tarpe per Vasario 16-osios šventę Ciuriche. Angelė Gegeckienė, kaip ir visa jos šeima – vyras Vladas ir sūnus Algimantas – karo pabėgėliai, suprato savo buvimą lietuviams ne vien kaip etninę identifikaciją, bet ir kaip veiksmų reikalaujantį įsipareigojimą. Nesvarbu, kur bebūtume ir mes, būkime lietuviais, sekime pirmųjų ŠLB narių pavyzdžiu.

Pianistė Mūza Rubackytė: “Aš didžiuojusi Lietuvos pilietybę”

DR.
LIJANA
TAGMANN

“Tokiam talentui kaip jos, reikia didžiausių salių ir didžiausių orkestrų... Rubackytė yra viena iš iškiliausių šiandienos pianistų.” – taip apie lietuvių Mūzą Rubackytę rašė *Chicago Tribune* klasikinės muzikos kritikas John Von Rhein. Dabar ji, nors įsikūrusi Paryžiuje bei nuolat su koncertais keliaujanti po visą pasaulį, yra susiejusi savo gyvenimą ir su Šveicarija. Mielai sutikusi atsakyti į mūsų laikraščio klausimus, pianistė dalijasi mintimis apie pašaukimą, meilę ir Tėvynę.

Trumpai grįžkime į praeitį: esate

visame pasaulyje garsi pianistė, bet kokia buvo Jūsų kelio į aukštumas pradžia – vaikystė, paauglystė? Kas Jus nukreipė ir palydėjo meno keliu?

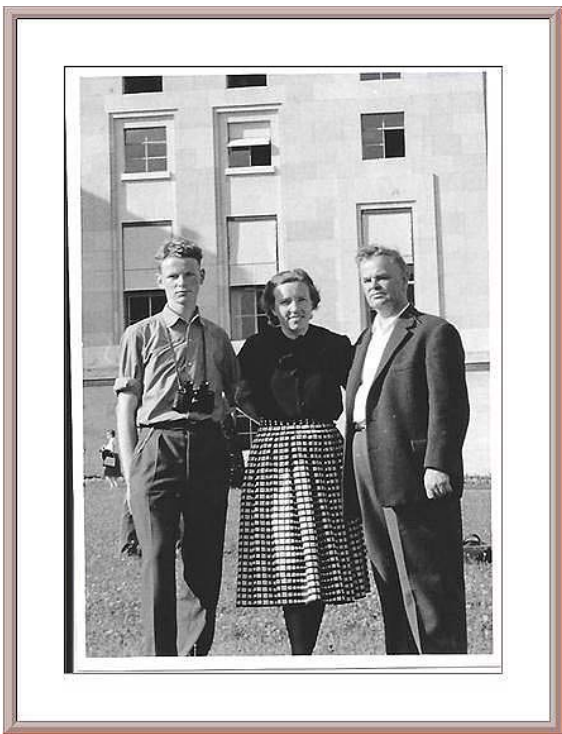
Man pasisekė gimti artistų, muzikų šeimoje. Esant šiai palankiai genetikai, yra svarbu patekti į profesionalų rankas labai anksti. Mano tėvas – operos dainininkas, mama ir teta – pianistės. Jos savo atidžia akimi sekė ir kreipė mane į muzikinį vystimąsi vaikystėje. Pirmą koncertą pagroja septynerių metų su orkestru Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje, diriguojant Maestro S. Sondeckiui. Toliau – radijas, televizija, koncertai tuometinėje Čiurlionio menų mokykloje, konkursai... Grojau taip pat smuiku, dainavau, kūrėu muziką, galų gale fortepijonas nustelbė viską.

Kas įkvėpė Jus pačią tuo meno keliu eiti? Ar visada muzika buvo didžioji gyvenimo prasmė, o gal visgi turėjote ir kitokių svajonių?

Mūzų buvo devynios. Jei būtų

Mūza Rubackytė su vyru Alain Golay. Nuotrauka iš asmeninio archyvo

Algimantas, Angelė ir Vladas Gegeckai Ženevoje 1961 m. Nuotr. iš asm. archyvo

buvusi kokia kita svajonė, tai tarpe tų devynių... Šokis, opera, teatras, kinas, literatūra, poezija. Viskas, kas surišta su menu, viskas kas išpažįsta grožį. Kaip Čechovas sakė – „žmoguje viskas turi būti gražu – ir veidas, ir rūbai, ir žodžiai, ir mintys“.

Kas nuo tų ankstyvos jaunystės laikų pasikeitė? Kas Jus įkvepia ir veda per gyvenimą dabar?

Niekas nepasikeitė, pašaukimas, tarnystė yra visuomet čia. Tik tai visko daug – kelionių, projektų, įvairių veiklos aspektų. Juk pianisto profesija yra ir artistas, ir rašytojas, ir keliautojas, ir vadybininkas, pedagogas-profesorius, konkursų žiuri narys, festivalių vadovas, mokslininkas, visuomeninis veikėjas ir t.t. Esu laiminga, kad įkvėpimas lydi mane visame kame. Juk viską, ką darau, darau su Meile ir manau, kad tai vienintelis ir pats svarbiausias mūsų egzistencijos variklis.

Esate užaugusi Lietuvoje, kaip žinia – dar kitoje sistemoje. Vėliau Jums atsivėrė kitas – Vakarų pasaulis. Koks jis Jums pasirodė, kaip Jus sutiko? Buvo tai iššūkis ar greitai ir lengvai pasijutote jame sava?

Jau virš dvidešimt metų gyvenu Paryžiuje. Šiandien, atsisukus atgal, sovietmečio gyvenimas atrodo neįtikėtinas... Kartu su vyru rašome knygą apie mano gyvenimą. Ji išeis „Tyto Alba“ leidykloje (joje, beje, Šv. Kalėdoms bus išversta jau aštuoniomis kalbomis egzistuojanti mano vyro profesoriaus Alain Golay knyga „Lieknėti pagal asmenybės tipą“). Na, o Vakarų pasaulis, atveriantis daug galimybių ir reikalaujantis rizikos, atitiko mano asmenybės tipą (!). Besikeičiantys įvykiai reikalauja lankstumo ir ištvermės. Visa tai išmokau ne tik savo, bet ir mane supančių draugų bei gerbėjų dėka. Esu laiminga, kad turiu didžiulį tarptautinį draugų ratą. Kartu su Alain, per mūsų vestuves rugsėjo 22 d., pasveikinome mūsų bičiulius atvykusius iš viso pasaulio net dvidešimt dvejomis kalbomis!

Daug metų gyvenate Paryžiuje, Ženevoje, nuolat keliaujate po visą pasaulį, gal pamenate, koks buvo Jūsų pirmasis apsilankymas Šveicarijoje?

Pirmą kartą apsilankiau atvykdamas jau kaip paryžietė. Tai buvo pakvietimas

į Blonay festivalį. Prisimenu tą ramybę, gamtos grožį, švarą, tvarką. Kitą kartą buvau pakviesta po septynerių metų ir tuomet jau įvyko tas stebuklas, Meilės stebuklas, kur viskas dar pagražėjo ir suspindėjo. Šveicarijos ir šveicarų sąlytis su gamta yra ypatingas, manau tai juos sieja taip pat su mumis. Myliu šią šalį, nors dar nepakankamai ją pažįstu. Myliu žmonių darbštumą, jų tokias savybes kaip tiesumas, autentiškumas, ištikimybę.

Viename interviu esate sakiusi: „Aš esu lietuvė, turiu Lietuvos pilietybę, kurios nė už ką neatsisakysiu. Ir mano pavardė man yra be galo svarbi...“. Papasakokite plačiau, ką Jums, gyvenančiai Vakaruose reiškia Lietuva, lietuviybė. Kokią matote Lietuvą iš menininkės, tam tikra prasme pasaulio pilietės perspektyvos? Ar laikui bėgant tautinis identitetas netenka prasmės?

Žinote, iki mūsų prisijungimo prie Europos Sąjungos aš vis dar laikas nuo laiko sapnavau tą patį sapną: lėktuvas, stiklinė siena ir aš už to stiklo, manęs neišleidžia, negaliu skristi... Šiandien Lietuva yra nuostabi gelė Europos puokštėje. Kas kartą, kai atvykstu, matau pagražėjusius miestus ir žmones. Prieš Nepriklausomybės atkūrimą mes bėgome nuo sovietų ir lietuviybės sąvoka išeivijoje okupacijos metu reiškė ne tikrai išsaugoti tapatybę, bet ir dirbti Lietuvos išlaisvinimui. Šiandien mes patys pasirenkame, kur gyventi ir kaip gyventi. Man Tėvynė yra kaip motina – jos nei pasirinksi, nei pakeisi. Aš didžiuojuosi Lietuvos pilietybe. Kur beatvykčiau, sutinku lietuvius – Kolumbijoje, Naujoje Zelandijoje, Bermuduose, Argentinoje...

Jūsų vyras šveicaras. Ar įskiepijote jam bent dalelę lietuviškumo, ir atvirkščiai – ar išdygo Jumyse šveicariškos kultūros daigai?

Mano vyras yra išskirtinė asmenybė žmogiską bei profesinę prasmę: Žymus medicinos profesorius, žinomas visame pasaulyje. Mes pastoviai kartu keliaujame – tai jis paskui mane, tai aš paskui jį. Per septynis mūsų bendro gyvenimo metus yra buvę apie 200 svarbių kelionių, iš kurių 38 į Lietuvą! 2011 m. atvykęs į tarptautinį diabeto kongresą Kaune jis pasakė įžangos kalbą lietuviškai. Mūsų kalba yra sudėtinga ir Alain po truputį pradeda suprasti, tačiau rimtam mokymuisi kol kas neturi laiko...

Aš pati Šveicarijoje būnu nedažnai, tačiau Alain tėvas mane supažindina su Šveicarijos istorija bei geografija. Šeima ir mus supantys draugai leidžia įsivaizduoti žmogišką šalies veidą. Po truputį pradėdama koncertuoti ir dėstyti šioje šalyje. Šį pavasarį suplanuotas turas su šveicarišku orkestru Vevy (27.04), Ševane (pran. Chevenne, (28.04), Sjere (pran. Sierre, (05.05) ir Victoria Hall Ženevoje (24.05), o spalio mėnesį koncertuosiu su šveicariškais kameriniais muzikantais Lozanoje. Šveicarijos muzikos leidybinė firma „DORON music“ išleido jau trečiąją mano koncertinę kompaktinę plokštelę iš serijos „Great Lithuanian Live Recordings“. Be to, jau keleri metai, kaip turime bendrą projektą su filmų prodiuseriu Arthur Spirk, kuris sukūrė nuostabų video-audio projektą apie Čiurlionį. Jis jau buvo atliktas Ciuriche, taip pat bus atliktas Lietuvoje.

Ko palinkėtumėte po pasaulį pasklidusiems lietuviams? Emigracijos mastas toks didelis, kad beveik galima kalbėti apie dvi Lietuvos. Vieni ten, kiti – čia, ir dažnai vieni prieš kitus nusiteikę... Ar vis dar galima atrast tai, kas mus visus vienija?

Priešiška! Nusiteikę? gal tik tuomet, kai vienas kito nepažįstame ir nesuprantame. Svarbūs pedagoginiai principai yra tokie: išgirsti, išklausti, suprasti, priimti, praktikuoti – kasdien dirbti reikiama kryptimi. O vienija mus Meilė Lietuvai. Lietuva – Tėvynė mūsų, didvyrių žemė. O didvyriai juk mes taip pat

DR. LIJANA TAGMANN

(Tęsinys, pradžia ŠLŽ Nr.20)

Šveicarų santūrumas bendraujant su aplinkiniais, kurie nepriklauso jų šeimos ar artimų draugų ratui gali būti aiškinamas ir, palyginti, dideliu tautos sėslumu. Pavyzdžiui, tik 16% amerikiečių praleidžia visą savo gyvenimą toje pačioje vietoje arba nutolsta nuo jos vos 30 mylių spinduliu. Šveicarijoje, pagal 1990 metų statistinius duomenis, 30,3 % gyventojų gyvena toje vietoje (mieste arba kaime), kuriame jie buvo gimę. Bazelyje tokių gyventojų buvo 39.9%, Berne – 34,6%, Sankt Galene – 33,9%, Ciuriche – 33,1%, Lozanoje – 28%, Ženevoje – 27%. O 30 mylių, arba kitaip tariant 48 kilometrai, matuojant šveicariškais masteliais yra pakankamai didelis atstumas. Mobilumu čia laikoma jau tai, kada persikeliami į kaimyninę savivaldybę. Dažnai manoma, jog visuomenėse, kuriose vyrauja mobilesni gyvenimo būdas, sukuriama ir atviresni žmonių tarpusavio santykiai. Atvirumas nesukelia jokių nepageidaujamų pasekmių, kadangi vis tiek netrukus bus kraustomasi į kita vietą. Tačiau, kada visą gyvenimą gyvenama kaimynystėje, asmeninių klausimų sferoje tampama santūresniais, nes kaimynai net ir po 20 metų tai prisimins. Be abejo, Šveicarija keičiais ir žmonės tampa vis mobilesni. Tai įtakoja ir jų santykius, ypač jaunesniosios kartos. Jaunos kaimynystėje gyvenančios šeimos arba sporto draugijų nariai bendrauja vieni su kitais gana laisvai. Tačiau tai nereiškia, kad riba tarp tikrųjų draugų ir kaimynų visiškai ištrinama. Sporto draugijų nariai nebūtinai kviečia vieni kitus į svečius arba dalijasi savo privataus gyvenimo detalėmis. Asmeniškumas yra visiškai nepriimtinas ir profesinėje

Šokoladas – tai dar ne viskas arba šiek tiek apie šveicarišką būdą

sferoje bendraujant su klientais. Santūrus mandagumas čia yra laikomas profesionalumo požymiu.

Kiek savotiška Šveicarijoje yra ir viena iš bendravimo sudedamųjų dalių – komplimentai. Šveicarai neturi poreikio, kad jų savivertės jausmas būtų sustiprintas aplinkinių, ir dažnai interpretuoja komplimentus kaip pataikavimą. Tokia nuostata be galo prieštarauja amerikietiškam požiūriui, kad sakant nuoširdžius komplimentus galima įsigyti draugų ir įtakoti žmones, kadangi taip jiems, esą, suteikiamas reikšmingumo pojūtis. Taigi Šveicarijoje komplimentus reikėtų vartoti taupiai, ir tik tada, kai jie tikrai nuoširdūs.

Nors ir būdama maža šalis, Šveicarija išsiskiria savo kultūrine įvairove. Kaip žinia, save šveicarlais laiko keturiomis skirtingomis kalbomis kalbantys žmonės. Gyvenantieji šalies šiaurėje ir rytuose kalba šveicarų-vokiečių kalba (63,3%), vakaruose prancūziškai (19.2%), pietuose itališkai (7,6%), o Graubiūdeno kantone pirmenybė teikiama retoromanų kalbai (0,6%), nors čia vartojamos ir vokiečių bei italų. Išvardintų keturių kalbų pakanka, kad kalbiniu požiūriu šalis atrodytų gana

sudėtinga. Tačiau vokiškai kalbančioje jos dalyje susiduriama su dar vienu kalbiniu fenomenu – šveicarų-vokiečių dialektu. Skaitoma ir rašoma bendrine kalba, tačiau kalbama tarmiškai. Šveicarams tai yra tarsi širdies kalba, jų tapatybės dalis. Be to, jam būdinga paprastesnė nei bendrinės kalbos sakinių struktūra suniveliuoja išsilavinimo ir socialinius skirtumus. Tokiu būdu ir mažiau išsilavinę žmonės gali suprasti ką kalba, tarkim, profesorius, netgi jei pavienių žodžių prasmė jiems lieka nežinoma. Tačiau tai, kad kalbant dialektu sudėtingas kontekstas perteikiamas paprastesne kalba, nereiškia, jog jis yra neišsivysčiusi ar nepilnavertiška kalbos forma. Dialekto gramatika yra tokia pat sudėtinga kaip ir bendrinės kalbos. Visgi, nežiūrint to, vartodami bendrinę vokiečių kalbą, šveicarai kalba paprasčiau negu vokiečiai. Pastarieji turi platesnį žodyną, vartoja sudėtingesnius ir ilgesnius sakinius, geriau artikuliuoja. Dėl šios priežasties šveicarams neretai atrodo, jog vokiečiai yra protingesni nei jie, ir, atvirkščiai – vokiečiai linkę nepakankamai įvertinti intelektualinius šveicarų sugebėjimus. Įdomu tai, kad šveicarų dialektas pagal skambesį turi panašumų su olandų kalba.

Apencelio juokų keliu einant, tokių lentelių - daugybė

„Pasaulio lietuvyje“ – po pasaulį išsibarsčiusių tautiečių veiklos atspindžiai

VIRGINIJA
SIDERKEVIČIŪTĖ

„Šveicarijos lietuvių žinios“ istoriškai yra tampa susiję su „Pasaulio lietuvių“ leidiniu: 1953 m., nustojus leisti „Šveicarijos lietuvių žinias“, straipsniai apie Šveicarijos lietuvių pasiekdavo „Britanijos lietuvių“, o 1963m. pradėjus leisti „Pasaulio lietuvių“ naujienos iš Šveicarijos buvo siunčiamos ten. Tad „Pasaulio lietuvių“ užfiksuota nemažai istorinių žinių ir apie mūsų bendruomenės istoriją. Apie tai, kuo gyvena šiandieninė šio mėnesinio žurnalo redkolegija pasakoja redaktorė Deimantė Dokšaitė.

xxx

Leidinyje spausdinate naujienas iš po pasaulį išsibarsčiusių lietuvių bendruomenių. Ar sunku surinkti pakankamai medžiagos, kai galimi straipsnių autoriai yra taip toli?

Ir taip, ir ne. Bet tikrai verta pasidžiaugti, kad šiuolaikinės technologijos darbą labai palengvina. Susisiekti su autoriais galima žaibišku greičiu, naujienos redakciją gali pasiekti tą pačią dieną. Ir nors žurnalas mėnesinis, o ne kasdienis, visgi operatyvumas svarbu.

Labai džiaugiuosi savanoriais, be atlygio rašančiais autoriais. Ypač tais, kurie rašo nuolat, o ne tik po kartą. Be to, daugelis jų plunksną, o tiksliau kompiuterio klavišus valdo labai gerai. Kad ir jūsų bendruomenės pirmininkė Jūratė Caspersen, visad apdovanojanti „Pasaulio lietuvių“ įdomiais tekstais.

Tai yra mėnesinis leidinys, kaip galima įsivaizduoti Jūsų redakcijos kasdieninį darbą.

Mūsų redakcija labai šiuolaikiška ir labai „pasaulio-lietuviška“ – kalbos redaktorė gyvena Klaipėdoje, dizaineris – Vilniuje, o aš – pusę metų Goa, Indijoje, pusę metų – Lietuvoje ir Vokietijoje, Berlyne. Visi trys bendraujame elektroniniais laiškais ir per „Skype“. Be to, į pagalbą aktyviai mums kibo

naujoji PLB valdybos spaudos komisijos pirmininkė Dalia Henke, gyvenanti Hamburge, Vokietijoje, o taip pat finansų komisijos pirmininkas Artūras Maslauskas, gyvenantis Kopenhagoje, Danijoje. Kaip matote, geografija tikrai plati, o kur dar visi autoriai pasklidę nuo Lenkijos iki Australijos bei prenumeratoriai, kurių, beje, daugiausia turiame JAV.

Tiek kalbos redaktorė, tiek dizaineris turi kitus darbo be „Pasaulio lietuvių“, todėl su mūsų leidiniu jie daugiausia darbuojasi vakarais ir savaitgaliais. Kadangi šiuo metu esu Goa ir gyvenu mažame kaimelyje ant Arabijos jūros kranto, tad mano „biuras“ turi nuostabų vaizdą – kasdien rengdama „Pasaulio lietuvių“ žvelgiu į bangas, o virš galvos kokosų palmės. Tiek su redakcijos kolegomis, tiek su pašnekovais ir straipsnių herojais susisiekiu internetu, man ne naujiena rengti „internetinius“ interviu.

Jau metai kaip esate „Pasaulio lietuvių“ redaktorė. Kokie keliai atvedė į Pasaulio lietuvių bendruomenės leidinio redakciją?

Dar studijuodama žurnalistiką Vilniaus universitete pradėjau rengti medžiagas Čikagoje tuo metu leistam savaitraščiui – tiesiog pamačiau universitete kabantį skelbimą ir pradėjau jiems rašyti straipsnius iš Lietuvos. Baigusi universitetą jau buvau sukaupusi ne mažą bagažą patirties ir kontaktų su užsienio lietuviams bei institucijomis Lietuvoje, dirbančiomis su svetur išvykusiais. Gimė mintis kurti naujienų portalą, skirtą būtent užsienio lietuviams. Taip atsirado portalas www.lietuviams.com. Jo dėka mano ryšiai su PLB dar labiau pagilėjo, pažinčių ratas dar labiau prasiplėtė. Tad kai netikėtai 2011 m. rudenį „Pasaulio lietuviui“ prireikė naujo redaktoriaus, pasitaikiau reikiamu metu reikiamoje vietoje.

Kitais metais „Pasaulio lietuvis“ švęs 50 metų jubiliejų. Pirmus tris dešimtmečius jo tikslas buvo jungti po pasaulį išsisklaidžiusius lietuvių lietuvių bendruomenės ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo darbui.

Šiandieninio leidinio tikslas yra jau šiek tiek kitoks, per paskutinius metus keitėsi ir jo išvaizda. Lietuvių, gyvenančių užsienyje skaičius didėja, vis dėlto leidinys sulaukia mažai naujų prenumeratorių. Šiemet PLB Seime ir vėl buvo diskutuoti „Pasaulio lietuvių“ leidybos klausimai. Kokių priemonių bus imtasi, kad leidinys taptų populiareniu?

Kaip žinia, ne visi užsienyje apsigyvenę lietuviai skuba jungtis į bendruomenes. Tad ir „Pasaulio lietuviui“ teko nelengva dilema – kaip patenkinti ir tų aktyviųjų bendruomenininkų poreikius, ir kaip pabandyti pasiekti tuos, kurie gyvena svetur, bet bendruomenei nepriklauso ir jos veikla pernelyg nesižymi. Naujosios valdybos finansų komisijos pirmininkas pasiūlė nebesiblaškyti ir orientuotis į bendruomenininkus, o ne į apskritai visus užsienyje gyvenančius lietuvius. Žinoma, jų irgi neatstumiant.

Be to, naujoji valdyba turi ir kitų sumanymų kaip praplėsti galimybes ir „Pasaulio lietuvių“ platinimo tinklą, svarstoma apie tai, kad reikėtų sudaryti galimybę „Pasaulio lietuvių“ ir nusipirkti ne tik prenumeruoti, Lietuvoje – kioskuose, užsienyje – renginių metu bei lietuviškose parduotuvėse.

Norima palengvinti ir patį prenumeratorų procesą pasitelkiant, kad ir tokius apmokėjimo būdus, kaip „Paypal“, kai prenumeratorų pinigų persiuntimas truktų vos minutę ir būtų daug pigesnis, nei tarptautinės banko perlaidos. Be to, PLB valdyba dėmesį ketina sutelkti į „Pasaulio lietuvių“ rinkodarą, planuojama rasti už tai atsakingą asmenį.

Savo ruožtu aš bandysiu žurnalo turinį kurti įdomų, aktualų, tokį, kad paėmus į rankas norėtum skaityti bent dvidešimt minučių! Mat tai šiais laikais, kai kiekviena sekundė brangi, yra tikrai nemažai. Tuo pačiu tikiuosi, kad savanoriai autoriai neapleis, o atsiras dar ir naujų. Tikiu, kad ir Šveicarijoje yra mokančių ir mėgstančių rašyti lietuvių – kviečiu pasibelsti į mano el. pašto dėžutę plietuvis@plbe.org, esate labai laukiami.

NAUDINGI ADRESAI

ŠLB valdybos pirmininkė Jūratė Caspersen
Dorfstrasse 198,
8706 Meilen
+41 (0) 76 330 92 00
jurate@caspersen.ch

LR ambasada Šveicarijoje
Kramgasse 12, 3011 - Bern
+41(0) 31 352 52 91
<http://ch.mfa.lt>,
amb.ch@urm.lt

LR garbės konsulas Tičino kantone
Gintautas Bertašius
Via Luganetto 4, P.O. Box 743
6962 Lugano - Viganello 6
+41 (0) 91 971 56 43
g.bertasius@bluewin.ch

LR garbės konsulas
Ženevos ir Vo kantonuose
Michel Sogny
2 Avenue de Warens, 1203 Genève
www.sogny.com

LR garbės konsulas Ciuricho ir Cugo kantonuose
Graziano Pedroja
c/o Juris Treuhand AG, Selnaustrasse 5, 8001 Zürich
+41 (0) 43 817 66 10,
pedroja@juris.ch

ŠLB banko sąskaitos duomenys:
Litauische Gemeinschaft, 8050 Zürich, Zürcher Kantonalbank, 8010 Zürich

IBAN CH38 0070 0110 0013 0089 1
SWIFT (BIC) ZKBKCHZZ80A

„Pasaulio lietuvis“ prenumerata:
PLB atstovybės Lietuvoje sąskaitos Nr.
IBAN: LT76 7300 0101 2423 6579
Bankas: AB „Swedbank“
Banko adr.: Konstitucijos pr. 20A, 03502 Vilnius, Banko kodas: 73000
SWIFT kodas: HABALT22
Kaina metams 45 eurais.

REDAKCIJOS SKILTIS

Laikraščio redkolegija: Virginija Siderkevičiūtė ir dr. Lijana Tagmann. Maketavo Diana Brunner.

Laikraštis spausdintas www.esf-print.de

Straipsniai, informacija, reklamos priimami el. paštu: slz@lietuviai.ch. Reklamos kaina - 30 frankų.

Laikraštis yra Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės leidinys, išeina 2 kartus per metus 200-250 egz. tiražu.

Perspauddinant straipsnius, būtina nurodyti šaltinį.

Bendruomenės interneto svetainė: www.lietuviai.ch

SVEIKINAME

Sveikiname Mantę ir Siegfried Ostermann spalio 17 dieną susilaukus sūnelio. Tėveliams linkime ištvermės ir daug džiaugsmingų akimirų auginant Joną Anton.

Nuoširdžiai sveikiname Rūtą Lasauskaitę Schüpbach rugpjūčio 25d. sumainius žiedus su Laurent ir linkime daug laimės ir šeimyninio džiaugsmo.

Nuoširdžiai sveikiname Laimą Tikušienę 50-mečio proga ir linkime išlikti tokiai pat originaliai, mylinčiai ir mylimai bei linkime visokeriopos sėkmės tolimesniame kelyje.

Norintys gauti tik elektroninį „Šveicarijos lietuvių žinių“ variantą, praneškite Jūratei Caspersen el. paštu: jurate@caspersen.ch

Sveikiname Dalią Kosmačiauskienę ir Szilard Ufer susituokus rugsėjo 14d. Štutgarte ir lapkričio 9d. susilaukus dukrytės Vilijos Margit. Būkite laimingi suradę vienas kitą ir telydi sėkmė Jūsų šeimą!

Nuoširdžiai sveikiname garbės konsulą Šveicarijos Tičino kantone Gintautą Bertašių su garbės ženklo „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“ įteikimu.

NAUJI NARIAI

ŠLB nauji nariai nuo 2012m. birželio 1d. iki gruodžio 1d.

Jūratė Dekany iš Beringeno
Rūta ir Rytis Paulauskai iš Ženevos
Jolita Sacks iš Vilenos prie Volerau
Aušra ir Gintautas Šivickai iš Hochwaldo

ANONSAS

VASARIO 16-OSIOS ŠVENTĖ ĮVYKS
2013 M. VASARIO 23 DIENĄ CIURICHE-SEEBACH
ĮPRASTOJE VIETOJE. KVIETIMAI BUS IŠSIŪSTI VĖLIAU.

